

کردیم و کلیه خرجی که پیش بینی شده بوده داده شده است نتوانستیم کار را دنبال کنیم و سؤال آقای آقا میرزا ابراهیم قمی هم چند ماه قبل نشده بود و چند روز قبل هم در این کابینه هم فرستاده شد و بنده تحقیقاتی کردم ولی این کار در محاکمات مالیه بین مهندس و معمارهایی که بازدید کرده اند تحت رسیدگی و نتیجه هر چه شد البته بعرض مجلس خواهد رسید

آقای میرزا ابراهیم قمی - پس بنده منتظر اطلاعات آقای وزیر هستم

رئیس - جلسه آینده روز سه شنبه چهار ساعت بظهر مانده دستور اولاً قانون ممیزی عمومی.

ثانیاً قانون استخدام ثالثاً لایحه کتورات مسوولین رابعاً انتخاب يك نفر منشی بجای آقای نظام الدوله که استعفا داده اند.

آقای زنجانی (اجازه)

آقا شیخ ابراهیم زنجانی - چون در آخر مجلس هوا گرم می شود و خستگی تولید می شود و سؤالات هم خیلی است خواهش می کنم آقای وزیر مالیه و هم چنین سایر آقایان وزراء در جلسه آتی به اول جلسه تشریف بیاورند که در اول جلسه سؤالات بشود

رئیس - آقای سلیمان میرزا (اجازه)

سلیمان میرزا - بنده اولاً می خواهم تقاضا کنم که قانون استخدام را جلو بیاورند زیرا ملاحظه می فرمائید هر روزی حقوق های تقاعدی و سایر گرفتاری ها وقت مجلس را اشغال می کند و از يك طرف اجزای ادارات هم حق دارند مطالبه تکلیف خودشان را بکنند و اگر این قانون را زودتر بگذرانیم مذاکرات مجلس را مختصر تر کرده ایم بنا بر این تقاضا می کنم قانون استخدام مقدم شود زیرا بعد از تمام کردن قانون ممیزی تازه مستشاران که آمدند تجدید نظر خواهند کرد و این قانون هم برای سال آینده است در هر حال بنده همکاری بقانون ممیزی ندارم ولی تقاضا می کنم قانون استخدام را در قسمت اول بگذرانند و فرمایش آقای زنجانی را هم تکرار می کنم که خوب است آقایان وزراء بسؤالات توجه بکنند زیرا سؤال برای بعد از انقضای دوره چهارم نیست سؤالی که ما می کنیم فوری است. استیضاح نیست که مطالبات و استادی لازم داشته باشد سؤال می کنم آیا این مالیات و این پول آنطور هست یا نیست بنده سؤال کرده ام و تاریخ گذاشته ام چهل و پنج روز می گذرد و اگر راجع بعین کسی بود می گذاشته وقتی حبس تمام شد و آن شخص مرد جواب بدهند کسی

در حبس نیست یا مرده این سابقه غریبی است خوب است بفرمائید آقایان وزراء لا اقل يك دفعه نظامنامه داخلی را بخوانند وزیر مالیه - سؤالاتی که از وزارت مالیه شده است در این چند جلسه بنده را جواب حاضر بوده ام و دوساعت و نیم بعد از ظهر هم از این جا رفته ام ولی سؤالات نشده بنده مربوط نیست

محمد هاشم میرزا - در جلسه دیگر سؤال می کنم

رئیس - راجع بدستور قانون استخدام را برای قبل از تنفس و قانون ممیزی را برای بعد از تنفس می گذاریم دیگر اظهاری نشد؟

(گفته شد خیر)

(مجلس يك ساعت و نیم بعد از ظهر ختم شد)

مؤتمن الملک

جلسه ۱۳۶

صورت مشروح مجلس يوم ۳ شنبه ۲۱ ذیحجه ۱۳۴۰ مطابق بیست و سوم اسد ۱۳۰۱

مجلس سه ساعت قبل از ظهر بریاست آقای مؤتمن الملک تشکیل گردید

صورت مجلس يوم یکشنبه بیست و یکم اسدرا آقای امیر ناصر قرائت نمودند رئیس - ملاحظاتی نیست؟

(اظهاری نشد)

رئیس - صورت مجلس تصویب شد دستور امروز اولاً قانون استخدام و بعد قانون ممیزی عمومی است ولی قبلاً دوسه فقره مطلب است که باید بعرض آقایان برسد در موقعی که راجع بااختیارات رئیس کل مالیه از واشنگتن تلگرافاتی باین جا شده بود از فراموشی يك لفظ از ماده شش در پیشنهاد دولت ساقط شده است و آن لفظ راجع بااختیارات رئیس کل مالیه نسبت بمأمورین مالیه و سایر ادارات که مربوط به جمع و خرج هستند می باشد و این محکمه لفظ (تعیین) بوده است و در ثانی از طرف هیئت دولت بمجلس مراجعه و تأکید شد که چون در ظرف این دو روزه میخواهند کتورات او را منعقد کنند بغیر تکلیف آن معلوم شود و چون وقت نبود بعرض مجلس برسد بنده بطور استثنائاً بکمسیون قوانین مالیه مراجعه کردم کمسیون هم رایورتنی داده است که قرائت میشود اگر تصویب فرمودید امروز در آخر جلسه والا در جلسه آتی رای می گیریم بالفعل برای اینکه خاطر آقایان مسبوق باشد ماده که تغییر کرده قرائت می شود

(آقای امیر ناصر بشرح ذیل قرائت نمودند)

کمسیون قوانین مالیه مر اسله ۸۲۷ ۲۱ اسد جاری ریاست وزراء را در خصوص اضافه نمودن کلمه تعیین بماده (۶) قانون

و حدود اختیارات دکتر ملبسیو امریکائی رئیس کل مالیه ایران در تاریخ ۲۲ اسد جلسه شصت و پنجم مطرح مذاکره قرار داده و با پیشنهاد دولت موافقت حاصل نمود لهذا قسمتی از ماده (۶) قانون سابق الذکر را از قرار ذیل تکمیل و برای تصویب مجلس شورای ملی پیشنهاد می نماید قسمت دوم از ماده شش دولت ایران قبول میکنند مطابق نظریات مشارالیه دائر به تعیین ترقی و تنزل و انتقال و عزل مستخدمین وزارت مالیه و تمام شعب تابعه آن و هم چنین مستخدمین ادارات دیگر دولتی که مستقیماً با جمع و محاسبه و پرداخت وجوه عمومی مربوط است رفتار نمایند ؟

رئیس - دو فقره لایحه از طرف دولت رسیده یکی راجع بتقاضای ده هزار تومان بوده برای تعمیر برج های ولایت پروچرد و یکی تقاضای برقراری حقوق تقاعدی بجهت بعضی صاحب منصبان وزارت جنگ رایورتنی هم از کمسیون مبتکرات راجع به پیشنهاد آقای معتمدالتجار رسیده قرائت میشود.

(بشرح ذیل قرائت شد)

کمسیون مبتکرات طرح قانونی پیشنهادی آقای معتمدالتجار و جمعی دیگر از آقایان نمایندگان را در خصوص اخذ مالیات از عین کتیرا در صورت اختلاف بین مأمورین دولت و صاحبان کتیرا مطرح مذاکره قرارداد با اتفاق آراء طرح مزبور را قابل توجه دانسته و رایورتنی آنرا تقدیم بمجلس شورای ملی می نماید

حاج میرزا مرتضی مخبر کمسیون رئیس - در قابل توجه بودن این پیشنهاد باید رای گرفته شود گویا آقای کازرانی مخالفند؟

آقای میرزا علی کازرونی - بنده اساساً مخالف نیستم با ترتیبش مخالفم

رئیس - بفرمائید

آقای میرزا علی کازرونی -

در این که باید يك طرزی پیش بینی شود که اختلافی فیما بین اجزاء گمرک واقع نشود شبهه نیست لیکن این طوری که پیشنهاد کرده اند در صورتی که بین گمرک و صاحبان مال موافقت حاصل نشود از عین مال صدی چهار دریافت شود بنده این را بیشتر اسباب زحمت هم بجهت تجار و هم بجهت گمرک می دانم و دلیلش هم این است که صاحب کتیرا مثلاً ده پانزده من کتیرا دارد و آنها را در صندوق و در لفافه های حلبی بسته و اگر بنا باشد بخواهند این صندوق ها را باز کنند و از همین کتیرا گمرک بگیرند اولاً صد چهار از ده پانزده من کتیرا چه قدر می شود و گمرک آنرا چه کند و تا اندازه جمع کند که قابل فروش بشود و خودش بتواند علیحدّه بفروشد يك ضرر فوق العاده بجهت تاجر از حیث باز کردن صندوق و

معطل شدن در گمرک و غیره فراهم میشود و عقیده بنده این است که بایستی در ابتدای هر سال يك قسمت معینی فیما بین تجار و رئیس گمرک قطع شود برای مدت يكسال بجهت هر نوع از انواع کتیرا که در ضمن مدت يكسال اگر ترقی یا تنزل بکنند همان قیمتی که در ابتدای سال معین شده حساب شود و این ترتیب که بنده عرض می کنم در بعضی از نقاط خارجه هم اطلاع دارم همین طور است و اگر اینطور بشود همیشه اوقات هم تجار و هم رئیس و اعضاء گمرک راحت و در زحمت و مشاغل نخواهند بود؟

رئیس - آقای اقبال السلطان (اجازه)

اقبال السلطان - بنده هم مخالفم رئیس - آقای حاج شیخ اسدالله (اجازه)

حاج شیخ اسدالله - بنده تصور

می کردم این مطلب که پیشنهاد شده بقدری ساده است که دیگر محتاج بگفتگو و مذاکره نیست زیرا در موقعی که بجهت قیمت کتیرا بین گمرک و صاحب کتیرا اختلاف پیدا شد از عین کتیرا می دهند این اهمیتی ندارد حالا اگر آقا اطلاعات خارجی دارند بنده ندارم ولیکن باید دید در موقع عمل چه راهی عملی تر و سهل تر است که رفع اختلاف بنماید می فرمایند صندوق را باید باز کنند این بدیهی است اگر برای قیمت هم اختلاف پیدا نشود برای معاينه مجبورند در گمرک صندوق را باز کنند و در موقعی که صندوق را بهر حال برای معاينه باز می کنند چه زحمتی بجهت صاحب مال میباشد که از عین جنس گمرک بدهد؟

بنابر این بنظر بنده این مسئله هیچ اشکالی ندارد يك مسئله دیگر فرمودند که در ابتدای سال يك نرخ معین بجهت تا آخر سال معین کنند این مسئله بنظر خیلی مشکل می آید بجهت اینکه در قیمت کتیرا ممکن است در هر ماه يك اختلاف کلی پیدا شود چطور می شود از اول سال يك قیمت ثابتی معین کرد؟ این است که بنده این پیشنهاد را هم بجهت گمرک و هم بجهت تجار نافع می دانم و عکار هر دو طرف را سهل می کند.

رئیس - آقای اقبال السلطان (اجازه)

اقبال السلطان - قریب بیست و دو سال است که در گمرک يك قانونی بجهت بروز اختلاف بین گمرک و تجار وضع شده و در جریان است و در ظرف این مدت هم هیچ شکایتی از تجار راجع باین قانون نشده و آن قانون این است که تجار مال - التجاره خود را بهر قیمتی که میل دارند بگمرک اظهار بنمایند اگر گمرک آن قیمت را قبول کرد از همان قرار گمرک می گیرد اگر قبول نکرد يك قیمتی را گمرک بصاحب

مال اظهار می دارد اگر صاحب مال قبول کرد از روی آن قیمت گمرک می دهد و اگر قبول نکرد گمرک آن مال را مطابق قیمتی که کرده با اضافه یک ده یک بصاحب مال می دهد و عین مال التجاره را از ناچار میگرد و این ترتیبی است که مدت ها در گمرک معمول بوده و هست و بعقیده بنده این طور عملی تر است و اگر بنا شود در موقع اختلاف نظر گمرک از عین جنس برداشت کند ممکن است در موقع فروش ضرری متوجه دولت بشود چون مال التجاره را که می خواهند از گمرک بخرند نظر به ملاحظات بدینی که دارند به قیمت نازلی می خرند ممکن است یک ضرر کلی از این راه بدولت برسد

رئیس - آقای مستشار السلطنه (اجازه)

مستشار السلطنه - بنده موافقم رئیس - بفرمائید

مستشار السلطنه - آقایان موافقین البته در نظر دارند که بنده در اصل وضع این مواضع مخالف بودم ولی پس از تصویب صد چهار یک نظری برای آقای معتمدالتجار پیدا شد که ما هم آنرا تصویب کردیم و معمول گمرک را هم می دانستیم که اگر در قیمت جنسی که وارد یا صادر میشود در گمرک اختلافی حاصل شد گمرک مجازات عین جنس را با قیمتی که بتاجر پیشنهاد کرده و قبول ننموده با اضافه یک ده یک بردارد ولی برای روشن شدن مطلب که در موقع بروز اختلاف در گمرک رفع غائله بشود آقای معتمدالتجار این پیشنهاد را کردند و رفقا هم امضاء کردند که هم مأمورین گمرک و هم تجار در زحمت نباشند اما اینکه آقایان کازرانی می فرمایند قیمت ثابتی برای مدت سال روی مال التجاره گذارده شود این غیر ممکن است آقایان کازرانی در صورتی که در تجارت بصیرتی دارند تصدیق خواهند فرمود که مال التجاره در ظرف سال بیک قیمت باقی نمی ماند گاهی تنزل گاهی ترقی دارد بهر جهت برای تجار و حاملین کثیرا احسن شقوق و آسان ترین طریق این بود که اگر اختلافی در قیمت حاصل شد از عین جنس بپردازند و اینکه شاهزاده می فرمایند در موقع فروش ضرری عاید دولت خواهد شد این را هم نمی توان تصدیق کرد زیرا اگر بنا شود این مسئله را در نظر بگیرند باید تمام اصولی که در گمرک معمول بوده است بهم بخورد بجهة اینکه چه در ورود و چه در صدور در موقع بروز اختلاف در قیمت مال التجاره بین گمرک و تجار و تجار گمرک مجبور است مال التجاره را موافق قانون مخصوص خود خریداری نمایند و این بدیهی است که همیشه مال التجاره یک قسم نیست در همه قسم مال التجاره این اتفاق می افتد پس گمرک باید همیشه ضرر کند در صورتی که

چنین نیست بهر جهت راه حلی بجهة این مسئله از این بهتر نبود

رئیس - مذاکرات در این موضوع کافی نیست

جمعی گفتند کافی است

رئیس - رأی می گیریم بقابل توجه بودن پیشنهاد به آقای معتمدالتجار آقایانی که این پیشنهاد را قابل توجه میدانند قیام فرمایند

(آقایان نمایندگان قریب باتفاق قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه شد پیشنهاد دیگری است از طرف آقای ارباب کیخسرو و راجع به همین موضوع قرائت میشود بشرح ذیل قرائت شد

نظر باین که در ماده سوم قانون مالیات کثیرا مصوبه یازدهم سرطان هفده سنه که نوشته شده است (صاحبان کتیرای موجوده باید در مدت یکماه از نشر اعلان از طرف دولت کتیرای خود را به اداره مالیه محل ارائه نموده جواز مجانی دریافت دارند تا در موقع خروج از سرحد از پرداخت مالیات معاف باشند) نظر مقتنی آن بوده است که هر قسم کتیرائی اعم از این که قبلا مالیات محلی پرداخته باشد یا نپرداخته باشد در ظرف یکماه که اظهار نامه ارائه بدهد از مالیات معاف باشد و اداره مالیات غیر مستقیم موجب تردید و معطلی وزیران صاحبان کتیرا شده است لهذا بنده پیشنهاد می نمایم مجلس شورای ملی تبصره ذیل را بماده مزبور بعنوان تفسیر علاوه نماید و چون خیلی کتیراها معطل است تقاضای فوریت می نمایم

تبصره - معافیت مالیات فوق الذکر در ظرف یکماه معینه نسبت بکلیه کتیراهائی است که در آن مدت ارائه یا اظهار نامه داده شده باشد اعم از آنکه قبلا مالیات محلی را پرداخته یا نپرداخته باشد

رئیس - رایورت کمیسیون هم قرائت میشود

(بترتیب ذیل قرائت شد)

کمیسیون مبتکرات طرح قانونی پیشنهادی آقای ارباب کیخسرو را راجع بتفسیر ماده (۳) قانون مالیات کثیرا مطرح مذاکره قرارداد و با کثرت آراء طرح مزبور را قابل توجه دانسته رایورت آن را تقدیم مجلس شورای ملی می نماید

رئیس - آقای آقا میرزا شهاب (اجازه)

آقا میرزا شهاب الدین - بنده بالفظ اظهارنامه مخالفم و بایست کتیرا را ارائه بدهند و اگر بنا شود اظهارنامه بدهند ممکن است در ضمن اظهارنامه تا چهار سال کتیراها را از مالیات معاف دارند حاج میرزا مر قضا - لفظ اظهار

نامه برای این زیاد شد چون ممکن است تجار در انبارها کتیرای زیادی داشته باشند و ارائه دادن آنها بگمرک اسباب زحمت است و جز اینکه بروند بگمرک اظهارنامه بدهند چاره ندارند اول اظهارنامه بدهند که ما فلانقدر کتیرا داریم آنوقت مأمور مالیه می رود و تفتیش می کند که صحیح است یا خیر اظهارنامه برای این است

آقای میرزا شهاب الدین - این عبارت

این معنی را نمیرساند

رئیس - آقای مستشار السلطنه موافقت؟

مستشار السلطنه - خیر مخالفم

رئیس - بفرمائید

مستشار السلطنه - می خواستم آقای ارباب توضیح بفرمایند اگر این قضیه این طور معمول شود تبعیض میشود چون یک عده عوارض داده اند و یک عده نداده اند و در تجارت صد دو و صد سه خیلی فرق میکند خوب است توضیح بدهند که بنده هم متقاعد شوم

مخبر - عرض می کنم این هیچ فرق نمی کند این پیشنهاد و عین همان ماده سوم قانونی است که از مجلس گذشته فقط این یک تبصره است اگر آن ماده را ملاحظه کنید خواهید دید که نوشته شده تجار مجازند تا یکماه کتیرای خود را ارائه بدهند و جواز بگیرند این برای این بود که کتیراهای موجوده که مالیات آنها را داده اند در ثانی از آنها مالیات گرفته نشود و این هم عین همان ماده است اظهارنامه می دهند و تفتیش می شود اگر صحیح بوده است بآنها جواز می دهند مقصود این است که این شخص با آن ماده هیچ فرق نمی کند کسانی که در همان یکماه مقرر اظهارنامه داده اند اداره مالیه رسیدگی نموده و بآنها جواز می دهد

رئیس - آقای عماد السلطنه طباطبائی موافقت؟

عماد السلطنه - خیر مخالفم

رئیس - بفرمائید

عماد السلطنه - این تبصره اگر بگذرد مالیات کتیرا بکلی از بین می رود و مفهوم این ماده این است که در ظرف یک ماه هر قدر تجار اظهارنامه دادند معاف باشند ممکن است یک کسی صد من کتیرا داشته باشد و دو هزار من اظهارنامه بدهد و در یک نقطه دوردستی باشد که مأمورین مالیه نتوانند تفتیش کنند و آنوقت بموجب این پیشنهاد از مالیات معاف خواهند بود

رئیس - آقای ارباب کیخسرو (اجازه)

ارباب کیخسرو - در این پیشنهاد بنده یک چیز تازه ننوشته ام عین مسئله ایست که در موقع وضع قانون در

اینجا گفته شد مخصوصا در موقعیکه در ماده سوم قانون کتیرا مذاکره بود بنده توضیح خواستم آقای اقبال - السلطان و سایر اعضاء کمیسیون توضیحاتی دادند و فرمودند این ماده راجع بکلیه کتیرای موجوده است که در ظرف یکماه بعد از اعلان ارائه می دهند و اشخاصی که در این یک ماه کتیرای خود را ارائه میدهند از هر گونه عوارض معاف و جواز مجانی بآن ها داده شود

حالا این یکماه منقضی شده و در این مدت صاحبان کتیرا یک اظهارنامه ای بدارد مالیه داده اند و همین طور معطل مانده است این لفظ اظهارنامه را من برای همین مسئله اضافه کردم و ابدا هیچ مقصودی هم جز تفسیر آن ماده نبوده است زیرا بردن پنج خروار کتیرا بدارد مالیه و ارائه دادن آن کار آسانی نیست و بایستی تاجر یک کتیرا دارد اظهارنامه بدارد مالیه بدهد و اداره مالیه بفرستد تفتیش کند اگر صحیح اظهارنامه داده شده بود یعنی بهمان مقدار که در اظهارنامه نوشته شده است کتیرا موجود دارد بآن تاجر جواز میدهد والا نمیدهد حالا اگر آقای عماد السلطنه نظری در اظهارنامه دارند پیشنهاد نمایند این پیشنهاد به کمیسیون قوانین مالیه می رود و در آنجا با آن قانونی که گذشته شده مقایسه میکنند

اگر راه سهل تری به نظر رسید بنده هم حرفی ندارم

مقصود بنده این است اشخاصیکه از سابق یعنی قبل از وضع قانون کتیرا داشته اند اعم از اینکه مالیات داده باشند یا نداده باشند از دادن مالیات معافند و بنده نظری جز تفسیر ماده سوم آن قانون نداشته ام

رئیس - مذاکرات کافی است یا خیر؟

جمعی گفتند کافی است

رئیس - رأی می گیریم به قابل توجه بودن تبصره تفسیریه آقای ارباب کیخسرو آقایانیکه این تبصره را قابل توجه می دانند

قیام فرمایند

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه شد این دو فقره پیشنهاد مراجعه میشود به کمیسیون قوانین مالیه

آقای وزیر پست و تلگراف برای جواب سؤالات حاضر شده اند؟ وزیر پست و تلگراف - بنده حاضر

اگر سؤالی باشد جواب عرض میکنم

معاون وزارت مالیه - چند فقره لایحه قانونی بود که وزارت عدلیه تهیه کرده و تقدیم مجلس شورای ملی مینماید اول لایحه قانون هیئت منصفه است البته آقایان مسبقا در کابینه اسبق یک لایحه در



اینموضوع به مجلس تقدیم شده است ولی آن لایحه عجلتاً بواسطه عللی که خاطر آقایان هم مسبوق است بلا تعقیب گذارده شده است.

ولی در چند جلسه آقای رئیس الوزرا حاضر شدند و از طرف وزارت عدلیه هم يك تماطی نظری شد و يك اصلاحاتی در آن شده و جدیداً تقدیم می شود و در لایحه ایست راجع باصلاح بعضی از مواد قانون اصول محاکمات حقوقی بانچه به که در این ده سال برای وزارت عدلیه حاصل شده است یکی از دلائل بطور جریان امور بواسطه ناقص بودن قانون مستلزم صرف وقت زیادی است ولی عجلتاً چند فقره از آن مواد که مهم و اصلاح آن فوراً لازم بود اصلاح شده و تقدیم می شود سیم يك لایحه ایست راجع به تعیین مجازات اداری برای عدم رعایت بعضی از مواد اصول محاکمات یعنی مواد اکات یعنی مواد راجع به محاکمات اختصاری چون اگر مواد راجع به محاکمات اختصاری مراعات بشود سبب سرعت گذشتن امور مردم خواهد شد.

ولی متأسفانه غالب قضات رعایت آنها را نمیکند و سبب بطور جریان امور شده است برای عدم رعایت آنها هم مجازاتی معین نشده این است که بموجب این لایحه مجازات اداری برای عدم رعایت بعضی از از مواد اصول محاکمات پیش بینی شده که تقدیم میشود لایحه چهارم راجع بقانون تجارت است مسائل راجع بقانون تجارت تا بحال هیچ در تحت تنظیم نیامده و روز بروز مسائل تجارت در همه عالم حتی در ایران هم اهمیت پیدا میکند مخصوصاً از موفیکه يك قسمت عمده از اتباع خارجه مقیم ایران دعاویشان بایستی در عدلیه مطرح شود همه شواول میکنند که مطابق چه موادی دعاوی مازسیدگی خواهد شد آیا قانون تجارتی هست که مطابق آن بدعاوی ما رسیدگی شود ؟

و این قانون تجارت که پیشنهاد شده و تقدیم میشود عبارت است از ترتیب و تشخیص دفاتر تجارت و طرز تأسیس و تشکیل شرکتها و اقسام شرکتها و حوالجات صرافی و بروات و چکها و قیمت راجع بطرز تشخیص ورشکستگان به تقصیر و ورشکستگان به غیر تقصیر و تمام اینها در این لایحه تنظیم شده و تقدیم میشود لایحه پنجم راجع بمجازات اشخاصی است که قصد مال مردم خوری دارند و با علم به مستحق الغیر بودن اموال خود راه دیگری منتقل میکنند و یکی دو ماه دیگر هم هست که در وزارت عدلیه تحت مدافه است و پس از تنظیم تقدیم مجلس شورای ملی می شود.

شیخ الاسلام اصفهانی - راجع به لوایح وزارت عدلیه بنده عرضی دارم

رئیس - راجع به قانون ثبت منصفه نمی دانم این قانون قانون جدیدی که حالا به مجلس تقدیم شده قانون جدیدی محسوب می شود یا خیر متمدن قانون هیئت منصفه ایست که قبلاً به مجلس تقدیم شد ؟

معاون وزارت عدلیه - همان قانون سابق است که در آن يك اصلاحاتی شده است . . .

رئیس - در تعقیب همان قانون سابق است .

معاون وزارت عدلیه - خیر لایحه سابق بقانون هیئت منصفه را بنده مسترد و در عرض این لایحه را تقدیم می دارم شیخ الاسلام اصفهانی - يك تذکر قانونی راجع باین لوایح دارم ( اجازه میفرمائید )

رئیس - تذکر نظامنامه ؟ شیخ الاسلام - يك تذکری راجع باین لوایح است میخواهم عرض کنم رئیس - به کی می خواهد بفرمائید شیخ الاسلام - بمقام ریاست و آقایان نمایندگان

رئیس - به بنده تذکر نظامنامه باید بدهید شیخ الاسلام - تذکر بنده راجع به لوایح وزارت عدلیه است و خیلی مطلب لازمی است اجازه فرمائید عرض کنم

رئیس - به مجلس میخواهید بگوئید .

شیخ الاسلام - بلی .

رئیس - بفرمائید .

شیخ الاسلام عرض میکنم ایام استقلال کمسیون عدلیه چند روز است گذشته و این لوایح موافق قانون اساسی بایستی به کمسیون برود و از کمسیون به مجلس بیايد و از تصویب مجلس بگذرد آن در ماده قانونی که از طرف وزارت عدلیه از مجلس گذرانند ماده دومش این بود که از تاریخ تصویب آن ماده که تاریخش شانزدهم جمادی الثانی بود تا شش ماه دیگر که شانزدهم ذیحجه می شود قوانینی که از طرف وزارت عدلیه پیشنهاد می شود به کمسیون برود و از کمسیون بگذرد و قانونیت پیدا نماید و فعلاً آن شش ماه تمام شد و از فراری که چند روز قبل بنده با آقای معاون بطور خصوصی مذاکره نمود آقای معاون می فرمودند انقضای شش ماه ۲۵ برج اسد است تذکر بنده این است که تصویب آن ماده برای مدت شش ماه است نه شش برج و در شانزدهم ذیحجه هم مدت منقضی شده و بعد از شانزدهم ذیحجه دو لایحه قانونی از طرف وزارت عدلیه و از آن جا بمجلس می آید قانون زیر حلی و پشت پرده و هیچ جای دنیا مرسوم نیست

رئیس - این مسئله گمان نمی کنم

شیخ الاسلام اصفهانی - راجع به لوایح وزارت عدلیه بنده عرضی دارم

رئیس - راجع به لوایح وزارت عدلیه بنده عرضی دارم

رئیس - راجع به لوایح وزارت عدلیه بنده عرضی دارم

رئیس - راجع به لوایح وزارت عدلیه بنده عرضی دارم

رئیس - راجع به لوایح وزارت عدلیه بنده عرضی دارم

رئیس - راجع به لوایح وزارت عدلیه بنده عرضی دارم

رئیس - راجع به لوایح وزارت عدلیه بنده عرضی دارم

چیزی باشد که امروز بتواند مورد بحث واقع شود باید در خارج بین خودتان مذاکره فرمایند و مطلب را حل کنید

رئیس - اشتباهاً اضافه نوشته شده است ؟

شیخ الاسلام - لازم بجل کردن نیست این مسئله معلوم است برج صکه نیست ماه است ؟

رئیس - این موضوع امروز مطرح نیست .

شیخ الاسلام - خیر لوایح قانونی را امروز آوردند بمجلس و این تذکر قانونی بود که بنده دادم ؟

صدای زنك - امر بسكوت

شیخ الاسلام - بسیار خوب زنك هم بزید

مستشار السلطنه - آقا مجلس ترتیب دارد نظامنامه دارد ؟

رئیس - آقای حاجی شیخ اسدالله از آقای وزیر است و تلگراف سؤالی داشتند .

حاج شیخ اسدالله - راجع بچه مطلب بود چون خیلی طول کشیده است بنده فراموش کرده ام

رئیس - راجع بتفتیش اداره حمل نقل دولتی

حاج شیخ اسدالله - بلی چون مدتی طول کشیده از نظرم محو شده بود راجع بتفتیش ادارات حمل و نقل دولتی بنده سؤال کردم و گمان می کنم در کابینه سابق بود که مذاکره شد بایستی سرویس ادارات حمل و نقل دولتی تقلیل شود بنده بود بمحاسبات این اداره که یکی از ادارات مهمه است و يك مخارج و بودجه سنگین دارد رسیدگی شود می خواستم که به بینم تفتیشی بعمل آمده است و اگر تفتیش شده نتیجه حاصله چیست

آقای وزیر است و تلگراف می توانند اطلاع بدهند که ما هم مستحضر شویم

وزیر است و تلگراف - جواباً عرض می کنم رئیس کل تفتیش اداره است مشغول تفتیش است و هنوز راپورت تفتیش او به وزارت خانه نرسیده و مخصوصاً تأکید هم شده است که هر چه زودتر تفتیش خود را تمام نموده راپورت بدهند

حاج شیخ اسدالله - این يك جواب معمولی است و باصطلاح فورمالیته ولی جواب بنده نه بود می خواستم به بینم نتیجه این تفتیش که تا حال بعمل آمده چیست ؟ آقای وزیر می توانند از نتیجه آن اطلاع بدهند یا خیر ؟

چون تا بحال چند ماه است مشغول تفتیش و رسیدگی هستند و این مدت گمان می کنم برای تفتیش يك اداره کافی بوده است ؟

وزیر است و تلگراف - جوابی را که بنده عرض کردم فورمالیته نه بود جوابی

وزیر است و تلگراف - جوابی را که بنده عرض کردم فورمالیته نه بود جوابی

وزیر است و تلگراف - جوابی را که بنده عرض کردم فورمالیته نه بود جوابی

وزیر است و تلگراف - جوابی را که بنده عرض کردم فورمالیته نه بود جوابی

وزیر است و تلگراف - جوابی را که بنده عرض کردم فورمالیته نه بود جوابی

وزیر است و تلگراف - جوابی را که بنده عرض کردم فورمالیته نه بود جوابی

وزیر است و تلگراف - جوابی را که بنده عرض کردم فورمالیته نه بود جوابی

وزیر است و تلگراف - جوابی را که بنده عرض کردم فورمالیته نه بود جوابی

وزیر است و تلگراف - جوابی را که بنده عرض کردم فورمالیته نه بود جوابی

وزیر است و تلگراف - جوابی را که بنده عرض کردم فورمالیته نه بود جوابی

وزیر است و تلگراف - جوابی را که بنده عرض کردم فورمالیته نه بود جوابی

وزیر است و تلگراف - جوابی را که بنده عرض کردم فورمالیته نه بود جوابی

که اصل حقیقت بوده و تفتیش يك اداره بزرگی مثل اداره حمل و نقل در يك روز در روز يك هفته و دو هفته ممکن نیست هنوز تفتیشات مفتشین اختتام نه پذیرفته و هنوز مشغول رسیدگی بمحاسبات می باشند

و برای بازدید سرویس های رده هم مفتش فرستاده شده که حالیه در رشت مشغول است تفتیش و رسیدگی کامل بدفاتر این اداره کاری است که چندین ماه طول می کشد مخصوصاً بنده با آقای معتمد الوزرا هم تأکیدات کتبی و هم شفاهی نموده ام که هر چه زودتر بتفتیش خاتمه داده و راپورت خود را بوزارتخانه تقدیم دارد

رئیس - آقای آقا میرزا شهاب الدین راجع بسیم تلگراف کرمان الی سیرجان سؤالی دارند

آقا میرزا شهاب الدین - درموقی که پلیس جنوب سرتاسر جنوب ایران از کرمان تا سیرجان و بندر عباس را گرفته بود نمی دانم بر طبق چه امتیاز و تصویب نام و اجازه نامه سیم تلگراف از کرمان تا سیرجان و بافت دائر کردند پس از آنکه پلیس جنوب منحل شد آنچه که قابل حمل داشتند بردند و آنچه قابل حمل نبود سوزانیدند فقط این سیم ها ماند

و قرار بود این سیم ها و ابنیه و عماراتی که در آنجاها بنا کرده بودند بدولت تحویل دهند ولی تا کنون سیم تلگراف کرمان به سیرجان و بافت هنوز در تصرف انگلیس ها است و در صورتی که از بندر عباس بطهران تلگراف فارسی می شود و از بافت سیرجان تلگرافات فارسی بخار می شود

چند روز قبل که در خدمت آقای وزیر این مذاکره شد فرمودند آن سیم هم تحویل مأمورین دولت ایران شده است ولی بنده از طرف دولت ایران دستکافه بآن نقاط فرستاده شود و تا بحال مسامحه شده و مخصوصاً فرمودند این سیم کشی بر طبق يك اجازه و امتیازی بوده است و بنده نمی دانم آن امتیاز بتصویب مجلس رسیده یا آن هم از تصویب های ذوات در در وقت بوده است در صورتیکه متعلق به و رده فرت باشد گمان نمیکنم مجلس بتواند آن امتیاز را بپذیرد ؟

بهر جهت بودن سیم تلگراف از سیرجان بکرمان و مغایره نکردن چیزهایی است و در صورتیکه متعلق بایران است چرا نباید بفارسی مغایره شود و در صورتی هم که متعلق بایران نیست ؟

در يك مملکت مستقل چند فرسخ سیم بختیار اجانب باشد این چیز است که بنده معنی آنرا نمی فهمم خوب است آقای وزیر توضیح فرمایند که آن امتیاز که بآنها داده شده کدام است ؟ و آیا بمجلس میتواند بآن امتیاز رسمیت بدهد خیر ؟

وزیر است و تلگراف - جوابی را که بنده عرض کردم فورمالیته نه بود جوابی

وزیر است و تلگراف - جوابی را که بنده عرض کردم فورمالیته نه بود جوابی

وزیر است و تلگراف - جوابی را که بنده عرض کردم فورمالیته نه بود جوابی

وزیر است و تلگراف - جوابی را که بنده عرض کردم فورمالیته نه بود جوابی

وزیر است و تلگراف - جوابی را که بنده عرض کردم فورمالیته نه بود جوابی

وزیر است و تلگراف - جوابی را که بنده عرض کردم فورمالیته نه بود جوابی

وزیر است و تلگراف - جوابی را که بنده عرض کردم فورمالیته نه بود جوابی

وزیر است و تلگراف - جوابی را که بنده عرض کردم فورمالیته نه بود جوابی

وزیر است و تلگراف - جوابی را که بنده عرض کردم فورمالیته نه بود جوابی

وزیر است و تلگراف - جوابی را که بنده عرض کردم فورمالیته نه بود جوابی

وزیر است و تلگراف - جوابی را که بنده عرض کردم فورمالیته نه بود جوابی

وزیر است و تلگراف - جوابی را که بنده عرض کردم فورمالیته نه بود جوابی

وزیر است و تلگراف - جوابی را که بنده عرض کردم فورمالیته نه بود جوابی

وزیر است و تلگراف - جوابی را که بنده عرض کردم فورمالیته نه بود جوابی

وزیر است و تلگراف - جوابی را که بنده عرض کردم فورمالیته نه بود جوابی

وزیر است و تلگراف - جوابی را که بنده عرض کردم فورمالیته نه بود جوابی

وزیر است و تلگراف - جوابی را که بنده عرض کردم فورمالیته نه بود جوابی

وزیر است و تلگراف - جوابی را که بنده عرض کردم فورمالیته نه بود جوابی

وزیر است و تلگراف - جوابی را که بنده عرض کردم فورمالیته نه بود جوابی

وزیر است و تلگراف - جوابی را که بنده عرض کردم فورمالیته نه بود جوابی

نماینده محترم عرض میکنم مذاکراتی که با بنده فرمودند بنده قبول مسامحه نکردم از طرف اولیای امور تلگراف مسامحه بعمل نیامده و در این موضوع هم بنده توضیحات شفاهی دادم و تصور کردم ایشان قانع شده اند ولی حالا که سؤال فرمودند عرض میکنم در اوایل جنگ این سیم خود سیرانه کشیده شده بود ولی بعد يك قرار داد تلگرافی معروف بقرارداد کرمان و بندر عباس و جاسک مابین تلگراف خانه ایران و تلگراف انگلیس برقرار شده و بامضای محاسب المالك در سه سال قبل و بموجب این قرارداد تلگرافی سیمی که کشیده شده است داخل این قرارداد محسوب میشود و اگر رجوع فرمائید به سالنامه که اداره تلگراف در آخر هر سال اشاعه می دهد خواهید دید که این قرارداد در صفحه آخر آن کتابچه ثبت شده است حالا اگر آن قرار داد باید بتصویب مجلس جمعی از نمایندگان معلوم است بدون تصویب مجلس صحیح نیست

وزیر است و تلگراف - جوابی را که بنده عرض کردم فورمالیته نه بود جوابی

وزیر است و تلگراف - جوابی را که بنده عرض کردم فورمالیته نه بود جوابی

وزیر است و تلگراف - جوابی را که بنده عرض کردم فورمالیته نه بود جوابی

وزیر است و تلگراف - جوابی را که بنده عرض کردم فورمالیته نه بود جوابی

وزیر است و تلگراف - جوابی را که بنده عرض کردم فورمالیته نه بود جوابی

وزیر است و تلگراف - جوابی را که بنده عرض کردم فورمالیته نه بود جوابی

وزیر است و تلگراف - جوابی را که بنده عرض کردم فورمالیته نه بود جوابی

وزیر است و تلگراف - جوابی را که بنده عرض کردم فورمالیته نه بود جوابی

وزیر است و تلگراف - جوابی را که بنده عرض کردم فورمالیته نه بود جوابی

وزیر است و تلگراف - جوابی را که بنده عرض کردم فورمالیته نه بود جوابی

وزیر است و تلگراف - جوابی را که بنده عرض کردم فورمالیته نه بود جوابی

وزیر است و تلگراف - جوابی را که بنده عرض کردم فورمالیته نه بود جوابی

وزیر است و تلگراف - جوابی را که بنده عرض کردم فورمالیته نه بود جوابی

وزیر است و تلگراف - جوابی را که بنده عرض کردم فورمالیته نه بود جوابی

وزیر است و تلگراف - جوابی را که بنده عرض کردم فورمالیته نه بود جوابی

وزیر است و تلگراف - جوابی را که بنده عرض کردم فورمالیته نه بود جوابی

وزیر است و تلگراف - جوابی را که بنده عرض کردم فورمالیته نه بود جوابی

وزیر است و تلگراف - جوابی را که بنده عرض کردم فورمالیته نه بود جوابی

وزیر است و تلگراف - جوابی را که بنده عرض کردم فورمالیته نه بود جوابی

وزیر است و تلگراف - جوابی را که بنده عرض کردم فورمالیته نه بود جوابی

وزیر است و تلگراف - جوابی را که بنده عرض کردم فورمالیته نه بود جوابی

وزیر است و تلگراف - جوابی را که بنده عرض کردم فورمالیته نه بود جوابی

وزیر است و تلگراف - جوابی را که بنده عرض کردم فورمالیته نه بود جوابی

وزیر است و تلگراف - جوابی را که بنده عرض کردم فورمالیته نه بود جوابی

وزیر است و تلگراف - جوابی را که بنده عرض کردم فورمالیته نه بود جوابی

وزیر است و تلگراف - جوابی را که بنده عرض کردم فورمالیته نه بود جوابی

وزیر است و تلگراف - جوابی را که بنده عرض کردم فورمالیته نه بود جوابی

می فرستند یکی در بهار یکی در پاییز و چون دستگاههایی که به آنجا فرستادند قدری دیر رسیده و موقع تعمیر بهار گذشته بود باین جهت موقوف باین شد که پاییز برسد و وقتی برای تعمیر سیم مأمور می فرستد دستگاهها را هم کار بگذارند

آقای میرزا شهاب الدین - اگر ابتدای پاییز هم شروع بشد خیلی متشکرم .

رئیس - این که راجع بقراردادها فرمودید اگر بایستی بمجلس فرستاده شود لفظ اگر را بنده نفهمیدم در قانون اساسی راصل ۲۴ لفظ اگونو نوشته نشده

وزیر است و تلگراف - جوابی را که بنده عرض کردم فورمالیته نه بود جوابی

وزیر است و تلگراف - جوابی را که بنده عرض کردم فورمالیته نه بود جوابی

وزیر است و تلگراف - جوابی را که بنده عرض کردم فورمالیته نه بود جوابی

وزیر است و تلگراف - جوابی را که بنده عرض کردم فورمالیته نه بود جوابی

وزیر است و تلگراف - جوابی را که بنده عرض کردم فورمالیته نه بود جوابی

وزیر است و تلگراف - جوابی را که بنده عرض کردم فورمالیته نه بود جوابی

وزیر است و تلگراف - جوابی را که بنده عرض کردم فورمالیته نه بود جوابی

وزیر است و تلگراف - جوابی را که بنده عرض کردم فورمالیته نه بود جوابی

وزیر است و تلگراف - جوابی را که بنده عرض کردم فورمالیته نه بود جوابی

وزیر است و تلگراف - جوابی را که بنده عرض کردم فورمالیته نه بود جوابی

وزیر است و تلگراف - جوابی را که بنده عرض کردم فورمالیته نه بود جوابی

وزیر است و تلگراف - جوابی را که بنده عرض کردم فورمالیته نه بود جوابی

وزیر است و تلگراف - جوابی را که بنده عرض کردم فورمالیته نه بود جوابی

وزیر است و تلگراف - جوابی را که بنده عرض کردم فورمالیته نه بود جوابی

وزیر است و تلگراف - جوابی را که بنده عرض کردم فورمالیته نه بود جوابی

وزیر است و تلگراف - جوابی را که بنده عرض کردم فورمالیته نه بود جوابی

وزیر است و تلگراف - جوابی را که بنده عرض کردم فورمالیته نه بود جوابی

وزیر است و تلگراف - جوابی را که بنده عرض کردم فورمالیته نه بود جوابی

وزیر است و تلگراف - جوابی را که بنده عرض کردم فورمالیته نه بود جوابی

وزیر است و تلگراف - جوابی را که بنده عرض کردم فورمالیته نه بود جوابی

وزیر است و تلگراف - جوابی را که بنده عرض کردم فورمالیته نه بود جوابی

وزیر است و تلگراف - جوابی را که بنده عرض کردم فورمالیته نه بود جوابی

وزیر است و تلگراف - جوابی را که بنده عرض کردم فورمالیته نه بود جوابی

وزیر است و تلگراف - جوابی را که بنده عرض کردم فورمالیته نه بود جوابی

وزیر است و تلگراف - جوابی را که بنده عرض کردم فورمالیته نه بود جوابی

در جواب سؤال نماینده محترم عرایض مقنی عرض کنم راجع بسیم و مولیت چنانکه آقایان مسبقاً يك اقداماتی در سابق شده بود و يك مذاکراتی در بین مردم ولی هیچ شکل عملی بخود نگرفته بود و خوشبختانه بنده يك شکل عملی باین امر دادم و يك کمیسونی از اشخاصی که بمعینه بنده خیلی صالح هستند مرکب از رئیس فعلی تفتیش کل پست و رئیس تفتیش کل سابق پست و چند نفر از روسای دیگر پستخانه تشکیل دادم که مشغول رسیدگی بحساب مولیت می باشد و بيك قسمت از کار او هم رسیدگی کرده اند ولی بنده منتظر تمام ففاتی که درباره او گفته می شود رسیدگی بشود آن وقت بنده يك راپورت جامعی تشکیل بدهم که آن راپورت از برای کمسیون دیگری که در در بهار منعقد است مدرک شود و در آن کمسیون آقای ذکاء الملك از طرف وزارت عدلیه و آقای انظام الملك از طرف وزارت امور خارجه نمایندگی دارند و چند دیگر هم از طرف اداره پست در آنجا خواهند بود از برای اینکه راپورت جامعی که مدرک دولت باشد بدولت تقدیم نمایند و راپورت پست و تلگراف نهایت جدیت را دارد که هر چه زودتر باین امر خاتمه بدهد و برای اطلاع خاطر آقایان عرض می کنم که این کمیسونی که در اداره پست تشکیل شده صبح و عصر حتی شب مشغول کار است و بيك قسمت اعظم از حساب او رسیدگی کرده است و داخل در قسمت های دیگر شده است ؟

رئیس - آقای تدین راجع بسیم ممدان سؤالی داشتند ؟

تدین - نظر بنده آنکه که آقای آقا میرزا شهاب الدین راجع بيکی از قراردادها که مابین دولت ایران و انگلستان در خصوص امتداد سیم منعقد است اظهاراتی نمودند چون بنده تصدیق گرفته بودم که راجع باین موضوع و موضوع هادی دیگر از مجلس تقاضا کنم بوزارت پست و تلگراف امر بفرمایند هر چه زودتر قراردادهایی که بین دولت ایران و انگلستان راجع بامتداد سیم در نقای مختلفه منعقد شده است بمجلس بیاورند تا از تصویب مجلس بگذرد و باینکه عقیده مجلس معلوم شود باین جهت قبل از اینکه وارد در موضوع سؤال خودم بشوم تقاضای خود را اظهار می کنم و بر آن موضوعی که ایشان ذکر کردند علاوه می کنم که چند قرارداد دیگر هم هست که بمعینه بنده آنها هم لازم است هر چه زود بمجلس بیايد تا بمجلس عقیده خود را نسبت بآنها اظهار نماید کلی از آن قراردادها که بمعینه بنده خیلی مهم است قرار نامه اینست که بین دولت ایران و دولت انگلستان در ذیحجه ۱۳۳۰ در زمان وزارت مستشار الدوله منعقد شده است این قرار نامه راجع

بامتداد مدت قرارنامه های تلگرافی سابق و سیم عربستان است در قرار نامه آقای مستشار الدوله تصریح کرده اند که باید باصوب مجلس شورای ملی برسد و این قدر راه ما می توانم از ایشان اظهار امتنان کنیم که این قید را کرده اند . . .

آقای سید فاضل - اگر هم قید نمی کرد حتماً باید برسد . . .

تدین - بنده از نقطه نظر شخصی عرض کردم دیگران چرا این قید را نکرده اند خیلی عجیب است . . . توی حرف آدم چرا شکر میریزید ؟

ولی در عین این که در آنجا تصریح می کنند که منوط بتصویب مجلس شورای ملی است يك فصل از این قرارداد را که فصل سوم است اشتباه کرده و می نویسند . . .

آقای میرزا علی کازرونی - غلب است .

تدین - بنده نمی گویم صحیح است یا غلط است حالا بنده حواسم پرت نمی شود شاید يك نفر دیگر باشد که حواسش پرت شود آخر مجلس انتظاماتی دارد عرایض بنده که تمام شد اجازه بخواهید صحبت کند شاید بنده خودم بفهم چه عرض می کنم این فصل که در این قرارداد مستثنی شده است بيکی از فصول مهمه است که تمام قرارداد های سابق را تأیید می کنند بمعینه بنده سفارش زیادتر از منافش هست ولی عجلتاً بنده عقاید خود را در این باب اظهار نمی کنم و صبر می کنم که در آتی نزدیکي چون چاپ هم شده است وزارت پست و تلگراف یعنی آقای وزیر که نماینده وزارت خانه هستند تقدیم مجلس نمایند که عقیده مجلس تقیاً و نهایتاً نسبت بآنها معلوم شود دوم قرارداد است که سیم تلگرافی سبتان را بخط سرحدی ایران در نزدیکی کووه ملك سیاه اتصال می دهد این قرارداد در شوال ۱۳۳۲ منعقد شده است ولی در این جا هیچ اشاره نکرده است که باید بتصویب مجلس برسد باین جهت بنده عرض کردم که باید از مستشار الدوله متون بود که این قید را کرده است

آقای سید یعقوب - در زمان وزارت کی بوده است

تدین - در وزارت سردار منصور قرادنامه سوم که آقای آقا میرزا شهاب اشاره کردند در سه ۱۳۳۴ است

وزیر پست و تلگراف - سته ۱۳۳۶ بوده است

تدین - سته ۳۴ بوده است ولی در این جانوشته است در طهران در هشتم ماه مه ۱۲۲۰ مطابق ۱۸ نوربیبی ثیل ۱۲۰۰ مطابق نوزدهم شوال المکرم ۱۳۳۷ در چهارشنبه نوشته شده و بامضای محاسب -

وزیر پست و تلگراف - سته ۱۳۳۶ بوده است

وزیر پست و تلگراف - سته ۱۳۳۶ بوده است

وزیر پست و تلگراف - سته ۱۳۳۶ بوده است

وزیر پست و تلگراف - سته ۱۳۳۶ بوده است

وزیر پست و تلگراف - سته ۱۳۳۶ بوده است

وزیر پست و تلگراف - سته ۱۳۳۶ بوده است

وزیر پست و تلگراف - سته ۱۳۳۶ بوده است

وزیر پست و تلگراف - سته ۱۳۳۶ بوده است

وزیر پست و تلگراف - سته ۱۳۳۶ بوده است



الممالك است در مقدمه این قرار داد يك اشاره دارد و بنده بطور خلاصه عرض می کنم می گویند چون دورشته سیم بدون اجازه دولت ایران در چند سال قبل کشیده شده بود این جهت حال دولت صلاح دانست که تصویب کند و در این جاعبارت خیلی عجیبی دارد و آن این است که می گویند این قرارداد را دولت ایران منعقد و مصاد ذیل را حتی الاجرا می داند بنده خواهش و تمنا می کنم ( اگر چه محتاج به تمنا نیست ) زیرا گمان می کنم که همه آقایان خیال شان متوجه این مطلب و اتفاق کلمه این عقیده را دارند بنابراین از آقای وزیر پست و تلگراف تقاضا می کنم که در اسرع اوقات فرموده باشد خیلی بهتر است پس فراهم ممکن است الان هم چون چاپ شده است می تواند تقدیم مجلس نمایند متأسفانه ایشان هر قدر بیشتر تجسس در جریان ادوار گذشته می کند بیشتر متأسف و بهجت می شود و بنده از مجموع اطلاعاتی که تحصیل کرده ام يك نتیجه عمده گرفته ام و آن این است که طرفداران دوره فترت اشخاصی بوده اند که با مستقیم و با غیر مستقیم میل داشته اند برونق میل و دلخواه اجانب امور این مملکت جریان پیدا کند چرا ؟ برای اینکه این چیزها نتیجه دوره فترت است ولی اگر مجلس باشد هر قدر هم قدم های کند برادر معذالك جلو گیری می کنند از اینکه بدون اجازه يك دولت رسمی در يك مملکت مستقل يك دولت اجنبی يك اقدامات و عملیات خلاف قانونی می نماید بعد از این مقدمه بر می گردم به سؤال خود از قرار اطلاعاتی که بنده دارم و چند سال قبل از محل معادن نفت جنوب انگلیس ها يك سیم تلگرافی به مجمره و از مجمره يك سیم بحری تا عرب عبادیان کشیده اند و در این کتابچه که راپورت رسمی وزارت پست و تلگراف است بنده هر چه جستجو کردم قراردادی راجع بان تفاوت و بالاخره موافق اطلاعاتی که بدست آورده ام معلوم میشود چند ماهی بیشتر نیست این مسئله کشف شده بنابراین سؤال بنده از وزارت پست و تلگراف رسماً این است که آیا این اقدام با اجازه دولت ایران بوده است یا خیر ؟

و اگر اجازه دولت بوده است در تحت چه قراردادی است و اگر با اجازه دولت ایران نبوده است وزارت پست و تلگراف تا بحال چه اقدامی کرده و چه اقدامی می خواهد بکند

وزیر پست و تلگراف - یکی از فرمایشات نماینده محترم راجع بود بقرار دادهای تلگرافی که باید بتصویب مجلس شورای ملی برسد .

بنده خودم یکی از اشخاصی هستم که عقیده دارم این قراردادها هر چه زودتر به مجلس شورای ملی تقدیم شود یا قبول و

یاد شود و تکلیفش معین شود مجلس شورای ملی می تواند از این دقیقه این قراردادها را تقدیم شده رسمی بدانند این راجع قسمت اول فرمایشات نماینده محترم اما قسمت ثانی بلی يك رشته سیم هست که جز سیم هائی است که در مدت جنگ خارجه در ایران کشیده اند که از مجمره است به عبادان مرکز جدید تصفیه نفت جنوب و از آنجا وصل می شود بسیم های خارجه ای سیم بطور خود سری و فقدان مسئولیت کشیده است و متکی به هیچ مدرکی نیست وزارت پست و تلگراف اقدامات لازم را در استرداد و برچیدن این سیم نموده است و این سیم نه فقط از نظر سیاست مضر است بلکه از نقطه نظر اقتصادی هم برای تلگراف خانه خیلی مضر است برای اینکه تلگرافات محلی که بخارجه مغایره می شود .

بتوسط همان سیم مغایره می شود با يك تاكس و تعرفه کمتری که ما مغایره می کنیم یعنی با آن سیم می رود به بین النهرین و با نرخ بین النهرین تلگرافات مغایره میشود وزارت پست و تلگراف بتوسط وزارت خارجه مشغول اقدام است و امیدوارم هر چه زودتر نتیجه مطلوبه بدست بیاید اما راجع بسیم دیگر که فرمودند از مرکز تصفیه نفت به مجمره وصل می شود آن سیم کاری باین سیم که عرض کردم ندارد و سیمی است که بانی نفت جنوب برای خودش کشیده است و پنج مرکز تلگرافی دارد یکی در میدان نفت است و مسجد سلیمان چهار مرکز دیگر هم در ناصری و مجمره و عبادان و در يك جای دیگر دارد

آقامیرزا ابراهیم قمی - با اجازه - است بانی اجازه وزیر پست و تلگراف - در این موضوع هم بنده يك اقدام خیلی جدی کرده ام و دیروز با نماینده کمیانی نفت جنوب جداً داخل مذاکره شدم که بچه حق و از روی چه مدرک کمیانی نفت جنوب این سیم ها را کشیده نمایند کمیانی نفت جنوب اظهار می کند که بر طبق مواد قرارداد امتیاز فقط جنوب این سیم ها کشیده شده و قرار داد امتیاز فقط جنوب چنین ماده ندارد فقط در ماده دوم امتیاز نامه يك نفت ( و غیره ) نوشته شده و نوشته شده است و وسائل تسهیل کار کمیانی از قبیل حمل و نقل و ماشین آلات و غیره باید فراهم شود و آنها از این نفت و غیره استفاده کرده و آن را کش می دهند بطوریکه مربوط بسیم تلگراف هم می دهند بطوریکه مربوط بسیم تلگراف هم می کنند در صورتی که معلوم است بکلی خارج از موضوع است و کمیانی نفت جنوب يك حق را که اساساً و اصلاً راجع بدولت است و در همه جاسیم های تلگرافی مال دولت است نباید برای خود قائل شود کمیانی نفت جنوب می گویند مایک تسهیلاتی برای مغایرات تلگرافی لازم داریم وزارت پست و تلگراف هم حاضر است هر گونه

یاد شود و تسهیل را برای آنها حاضر نماید آنها صریح می گویند که تسهیلاتی لازم دارند و عملیات زیاد دارند ولی ما هم حاضر هستیم در يك مدت خیلی کمی آن وسائل را برای آنها حاضر کنیم و ممکن است پیش از پنج مرکز تلگرافخانه ندهم برای آنها دایر کنیم و اسباب و ادواتش را هم داریم بنده به آنها گفتم و حتی يك ضرب الاجل هم شده است ولی نماینده کمیانی جواب داد که بایستی مغایرات لازم با نندن و ما مواز بکنند و يك ترتیبی برای این کار بدهند این بود موضوع سیمی که بین مجمره و عبادان دایر شده است در موضوع سیم در این موضوع مستقیماً با کمیانی نفت جنوب مذاکرات زیادی شده و امیدواریم هر چه زودتر نتایج مطلوبه بدست آید

تدین - توضیحات آقای وزیر پست و تلگراف خیلی کافی بود لازم هم بود ولی نتیجه آن یکی است وقتی بنا شود بدون اجازه يك مقامات رسمی است اجازه از دولت ایران بخواهند يك کاری بکنند فرقی نمی کند چه دولت انگلیستان باشد چه کمیانی نفت جنوب و بالتبع هر دو این کار را کرده اند و برخلاف اصول مسلمه قوانین مملکتی ما هست

يك سؤال دیگری هم بنده از آقای وزیر قبلاً نموده بودم و آن این است بعد از آنکه معاهده بین روس و ایران منعقد شد قرار شد سیم بین مشهد به سیستان بایرانی ها تحویل بدهند و از قراری که بنده شنیده ام از زمانی که انگلیسها آن سیم را تصرف کرده اند آن سیم را تا الان بتصرف دولت ایران نداده اند علت این که بتصرف نداده چیست ؟

وزارت پست و تلگراف تا کنون چه اقدام کرده است وزیر پست و تلگراف - این موضوع صحیح است و سیم مشهد به سیستان هنوز در تصرف انگلیسهاست و باید کار دورۀ است که کشور انگلیس ایران بوده در این موضوع و موضوع سیم مجمره و عبادان متفقاً اقدام کرده ایم و باید خاطر نمایندگان را مستحضر کنیم که وزارت پست و تلگراف نمی تواند

در این موضوع مستقیماً اقدام نماید اقدامات این وزارتخانه بتوسط دولت و وزارت داخله است ما فشار می آوریم بوزارت خارجه و وزارت خارجه هم اقدامات لازم می نماید و آقایان را مطمئن می کنم که بهیچوجه مسامحه و قصوری از طرف این دو وزارت خانه نمی شود و امیدواریم در این موضوع هم نتیجه مطلوبه را بگیریم سیم مشهد به سیستان هم از نقطه نظر اقتصادی برای ما خیلی لازم است

حالا از نقطه نظر سیاسی هم مضر است آن را کنار می گذاریم در هر حال اقدام شده و منتظر هم چه زودتر نتیجه مطلوبه بدست آید راجع به یستخانه های جنوب هم که بر حسب قرار داد مادرید سال فرنگی یعنی سال ۱۹۲۲ تحویل ایران داده شود هنوز تحویل داده نشده است و اقدامات لازم در این موضوع هم نشده است مأمورین ما هم حاضر هستند و اعضاء کمیسیون هم نامزد شده اند ولی طرف باید بر طبق ترتیبی که خودشان قائل شده اند مأمورین خودشان را از بین النهرین بیوشهر بفرستند و در آنجا دفاتر پست را تحویل مأمورین ایرانی بدهند و امیدواریم بيك جواب شافی بما برسد که ما بتوانیم پست خانه های خودمان را تصرف کنیم

تدین - بنده فقط يك تذکری می خواهم بدهم و آن این است که فرمودند اقدامات لازم شده و می شود انشاء الله اثرش غیر از فورمول سابق باشد که جواب می دادند تعلیمات لازم داده شده و اقدامات مجددها خواهد شد بنده و بلکه کلیه ملت ایران علاقمند است که حق مشروع خودش را در این زمینه مجلس و ملت ایران همراه هستند با آن هیئت دولتی که بخواهد حق مشروع مسترد نماید و بنده تصور می کنم با تمام قوت قلب هیئت دولت و وزارت خارجه باید اقدامات بکنند زیرا این سیم مطابق معاهده که در همین مجلس تصویب کرده ایم بما واگذار شده است با کدام دلیل و منطق باید در دست دیگری باشد اما اگر وزارت خارجه امروز يك کاغذ بنویسد يك هفته بعد بيك جوابی می آید و يك ماه بعد چنین و چنان میشود این طور کار درست نمیشود بنده عقیده دارم که هر چه زودتر نهایت با حفظ رعایت دوستی و مودت باید اقدامات نمایند و مجلس و ملت حاضر است هر جا حقش در دست دیگران باشد استرداد کند .

وزیر پست و تلگراف - این موضوع صحیح است و سیم مشهد به سیستان هنوز در تصرف انگلیسهاست و باید کار دورۀ است که کشور انگلیس ایران بوده در این موضوع و موضوع سیم مجمره و عبادان متفقاً اقدام کرده ایم و باید خاطر نمایندگان را مستحضر کنیم که وزارت پست و تلگراف نمی تواند

در این موضوع مستقیماً اقدام نماید اقدامات این وزارتخانه بتوسط دولت و وزارت داخله است ما فشار می آوریم بوزارت خارجه و وزارت خارجه هم اقدامات لازم می نماید و آقایان را مطمئن می کنم که بهیچوجه مسامحه و قصوری از طرف این دو وزارت خانه نمی شود و امیدواریم در این موضوع هم نتیجه مطلوبه را بگیریم سیم مشهد به سیستان هم از نقطه نظر اقتصادی برای ما خیلی لازم است

وزیر پست و تلگراف - این موضوع صحیح است و سیم مشهد به سیستان هنوز در تصرف انگلیسهاست و باید کار دورۀ است که کشور انگلیس ایران بوده در این موضوع و موضوع سیم مجمره و عبادان متفقاً اقدام کرده ایم و باید خاطر نمایندگان را مستحضر کنیم که وزارت پست و تلگراف نمی تواند

وکیل هم نمیشود مجدداً سؤال نماید و اگر تا يك ماه دیگر آقای وزیر کاملاً جواب سؤال بنده را ندهند مجبورم استیضاح نمایم چون بنده در کابینه اول آقای قوام السلطنه این سؤال را کردم و این ابیته دومی آقای قوام السلطنه است و می بینم چند دفعه از طرف آقایان نمایندگان از وزراء این مسئله سؤال شده است و جواب را همانطور که آقای تدین گفتند گفته می شود اقدامات لازم شده و میشود بنده مکرر با وزراء در غیر مجلس مذاکره کردم و مخصوصاً یریش با آقای وزیر پست توضیحاً عرض کردم که اگر حقیقتاً وجه اقدام کنند ممکن است زودتر کار انجام داده شود زیرا مطابق قرار داد ( مادرید ) باید این یستخانه ها تحویل ایران داده شود و عقیده بنده این است از طرف دولت وقت بیست خانه های دیگری در آن نقاط گذاشته شود و اتباع داخلی راجعاً قدغن نمایند که بیست خانه خارجی کاغذ ندهند و تبرخارجی را در داخله مملکت رواج دهند بنده بنده این کاری بود که ممکن بود در ظرف چهار پنجاه قبل این کار بشود و بنده نمی توانم بقدر قسمت خودم پیش از يك ماه دیگر صبر کنم و مجبورم در همین موضوع بقدر قسمت شخص خود استیضاح کنم

**نصرت الدوله** - بنده هم در این موضوع عرضی دارم **وزیر پست و تلگراف** - ممکن است حضرت والا فرمایشات ایشان را بفرمایند به بنده بگفته جواب عرض کنم . . .

رئیس - سؤالی دارید **نصرت الدوله** - خیر يك توضیحی می خواستم **رئیس** - باین ترتیب نمی شود اگر سؤال داشته باشید ممکن است **نصرت الدوله** - بلی سؤال می کنم

رئیس - بفرمائی **نصرت الدوله** - بنده اول خیال داشتم در تعقیب سؤال سابق خودم سؤال امروز آقای رئیس التجار تحقیقی از آقای دزیر پست کرده باشم و حالاً که باید صورت سؤال داشته باشد

بنده هم سؤال می کنم شنیده می شود در موضوع دفاتر پست جنوب از طرف سفارت انگلیس يك مراسله بدولت رسیده است و بيك شرایطی از برای تسلیم آن دفاتر ذکر کرده اند و از قراریکه شنیده می شود آن شرایط بکلی از وظیفه آنها خارج و قبول یا تلقی آنها هم از حدود حفظ حقوق این مملکت خارج است بنده خواستم به بینم اولاً این مطلب صحیح است یا خیر ثانیاً باین مراسله جواب داده شده است یا خیر ؟

ثالثاً اگر لازم می دانند راجع باین مراسله بمجلس یا كمسیون خارجه اطلاعی

بدهند .

وزیر پست و تلگراف - راجع بسؤال آقای رئیس التجار که فرمودند نظامنامه داخلی بایشان اجازه نمی دهد که سؤال را مفصل و مشروح بفرمایند و بالاخره ممکن است استیضاح بفرمایند بنده در این موضوع از استیضاح هم چندان ترس ندارم چرا برای اینکه کاری نکردم که قابل ایراد باشد یا لفظ مسامحه بر او اطلاق شود و بیگانه مسامحه از طرف وزارت پست چه در گذشته و چه امروز نشده و نمی شود اقدامات هم می شود ولی اینکار دو طرف دارد يك طرف ما هستیم و بيك طرف هم دیگران و همان طوری که حضرت والا فرمودند در اوایل این کابینه يك مراسله بمانوشندودر آن مراسله قبول کرده اند و دفاتر پست جنوب را که سالیان دراز است آنها تأسیس کرده اند بامورین پست ایران تحویل بدهند مشروط بر اینکه بیمان ترتیب که در دست آنها بوده مرتب و منظم باشد و قرار شده است مأمورین خود را بفرستند دفاتر را تحویل بدهند اگر هم قدری تحویل دادن آن دفاتر دیر شده است از طرف وزارت پست و تلگراف مسامحه نشده است و بنده حاضر هستم که استیضاح را هم با اسناد صحیح جواب بدهم ولی خوشوقت هستم از اینکه فرمودند بنده محل اعتماد ایشان هستم اما راجع به موضوع سؤال شاهزاده نصرت الدوله همانطور که عرض کردم مراسله بارسیده است و شرایطی هم ندارد تنها شرطی که کرده اند این است دولت ایران بایستی تضمین بدهد که بعد از اینهم ارتباطیستی بین این دفاتر و دفاتر پست بین المللی منظم و مرتب باشد معلوم است در جواب هم دولت ایران جوابی که بایستی بدهد داده است و اصل مراسله در کمیسیون خارجه بنظر آقایان میرسد مراسله با آن شرط است ولی در جواب هیچ قید و شرطی را دولت ایران قبول نکرده است زیرا چنانچه سابقاً عرض کردم سرویسهای پستی ایران در تعقیب سؤال سابق خودم سؤال امروز آقای رئیس التجار تحقیقی از آقای دزیر پست کرده باشم و حالاً که باید صورت سؤال داشته باشد

بنده هم سؤال می کنم شنیده می شود در موضوع دفاتر پست جنوب از طرف سفارت انگلیس يك مراسله بدولت رسیده است و بيك شرایطی از برای تسلیم آن دفاتر ذکر کرده اند و از قراریکه شنیده می شود آن شرایط بکلی از وظیفه آنها خارج و قبول یا تلقی آنها هم از حدود حفظ حقوق این مملکت خارج است بنده خواستم به بینم اولاً این مطلب صحیح است یا خیر ثانیاً باین مراسله جواب داده شده است یا خیر ؟

رئیس - سؤالی دارید **نصرت الدوله** - خیر يك توضیحی می خواستم **رئیس** - باین ترتیب نمی شود اگر سؤال داشته باشید ممکن است **نصرت الدوله** - بلی سؤال می کنم

رئیس - بفرمائی **نصرت الدوله** - بنده اول خیال داشتم در تعقیب سؤال سابق خودم سؤال امروز آقای رئیس التجار تحقیقی از آقای دزیر پست کرده باشم و حالاً که باید صورت سؤال داشته باشد

است در مقابل دفاتر خلیج فارس ما هم شش دفتر منظم داریم و خیلی هم مرتب و منظم است و روابطه بین المللی را هم دفاتر ما محفوظ می دارند و مطمئنم که در نظم دفاتر ما هیچ تردیدی نیست ولی دو دفتر در هرستان هست که ما هنوز در مقابل آن دفاتر پستی تأسیس نکرده ایم مخصوصاً در مرکز نفت یعنی مسجد سلیمان هنوز دفتر پستی دایر نشده است ولی در سایر جاها دفاتر ما خیلی منظم کار می کند چیزی هست بنده فقط باین قانع نیستم که دفاتر پستی داشته باشیم بلکه می خواهیم آن دفاتر را از میان برداریم و آنها را تحویل گرفته و ضبط نماییم تا دیگر دفتر خارجی در مملکت وجود خارجی نداشته باشد

رئیس - آقای مستشار السلطنه از آقای وزیر مالیه راجع باموال دولتی و سلطنتی سؤالی دارند

مستشار السلطنه - چندی قبل جمعی از نمایندگان محترم راجع باموال دولتی پیشنهادی کردند منتظر بودند که هیئت دولت مخصوصاً وزارت مالیه امان نظر در آن پیشنهاد نموده و تکلیف آن را معین نمایند در آن پیشنهاد خواسته بودند که از طرف دولت هم صورت جامعی از بیوتات برداشته شود که هم در نقل و انتقال اثاثیه سلطنتی دقت شود و هم چون موافق راپورتی که رئیس سابق بیوتات راجع باثاثیه سلطنتی داده بود اشاراتی شده بود که بعضی از اثار ها بواسطه عدم رعایت تقبش و بازدید که باید از آنجا بشود ممکن است اثاثیه که در آنجا هست از بین برود و اسباب خسارت شود خواسته بودند توجهی هم راجع به آنها بشود آن پیشنهاد را بنده هم امضاء نمودم و چون اقدامی در آن خصوص نشده است در تعقیب آن پیشنهاد بتوسط مقام ریاست سؤال مجدداً نمودم تا بینم آقای وزیر مالیه در این موضوع اقداماتی نموده اند یا خیر و آیا ممکن است نتیجه اقدامات خود را بر عرض مجلس برساند یا خیر ؟ و آیا بالاخره ممکن است صورت صحیحی از اثاثیه سلطنتی بما بدهند یا خیر ؟

وزیر مالیه راجع بیوتات و اثاثیه خاطر آقایان را مستحضر می دارد که ترتیب ثبت بیوتات و اثاثیه در زمان سلطنت ناصرالدین شاه خیلی منظم بوده دفاتر بسیار جامعی وجود داشته که تمام اثاثیه را در آنجا جزء بجز شرح می دادند از زمان مرحوم مظفرالدین شاه قدری از حال اولیه تغییر نموده و در زمان معتمد علی شاه یعنی استبداد صغیر بکلی اساس و استحکام اولیه بهم خورد و مختل شد بطوری که تمام سرقت هائی که در کتاب

خانه و سایر اموال سلطنتی شده در آن دوره بود در مجلس ثانی زمان هیئت مدیره اقدامی شد و کمیسیون معین گردید که تمام اثاثیه را صورت نوشته و ضمناً کشفیاتی شد که مقدار خیلی زیادی از اثاثیه چه در موزه و چه از عمارات دیگر سرقت شده در آن موقع اثاثیه را چند قسمت نمودند یکی جواهرات سلطنتی بود که آن ها را در خزانه اندرون در يك محلی که مخصوصاً برای این کار بود در صندوقهای مقل و مهیور گذاشتند و در صندوقخانه را هم بهر چند نفر مستوفی بیوتات و وزیر دربار و صندوق دار و وزیر مالیه وقت مهیور نمودند و خیلی محکم هست و صورت معینی دارد و هیچوقت تقریباً نمی شود يك قسمت از جواهرات هم از خزانه اندرون بیرون آورده و بصندوقخانه تحویل داده اند که در مواقع لازم بکار برود يك قسمت هم کتابخانه بود که آن محل را هم صورت جامعی برداشته اند و صورت آن حالا خیلی مرتب است تنها جایی که می توان گفت صورت جامعی از تمام اشیاء موجوده خود دارد و از اول مشروطه ثانی تا بحال محفوظ است همین کتابخانه هست يك قسمت دیگر اسناد و عهدنامهات است که هنوز مرتب نشده و در يك انبار بزرگی روی هم ریخته شده است و هنوز نتوانسته اند آنجا را مرتب کنند و تصبیبی راجع با آنها اتخاذ شده که بعد بعضی میرسد يك انبار دیگری هم هست که از زمان ناصرالدین شاه بوده در دوره مظفرالدین شاه هم اشیاء مختلفه کخریده شده روی هم ریخته اند که آن هم صورت دارد لیکن درست مرتب نیست و هنوز نمره گذاشته نشده است باقی اثاثیه که در عمارات و باغات و جاهای دیگر هست تمام را صورت برداشته اند و نمره گذارده اند اصلاحاتی که چندی قبل مذاکره شد راجع بجواهرات بود در موقع تاجگذاری در خزانه را باز کرده اند و مقداری از جواهرات را که لازم بود خارج نمودند و پس از آنکه مجدداً پس از رفع حاجت نتوانستند در جای خودش بگذارند چند قطعه آنها کسر بود و بقیه آنها را مثل سابق مهیور کرده و بسته اند و هنوز هم باز نشده است جواهراتی که از خزانه سلطنتی تحویل صندوقخانه می دهند يك قبض رسمی می گیرند از ترتیب تا مدتی معمول قبض گرفته می شده و لیکن بعد از زمان حاج عبد السلطنه که صندوقدار بوده اند مقداری را سند داده اند که صورتش حاضر است و قسمت دیگر را سند نداده اند از جمله دورشته مر وارید است که آن را خود اعلیحضرت از سرحد تلگراف کرده اند و شته مر واریدها حاضر و جزء جواهراتی هست که نزد من است بهر جهت تمام جواهرات بطوری که صورت داده شده با شرح و توضیح حاضر است يك قسمت در صندوقخانه است و يك

است در مقابل دفاتر خلیج فارس ما هم شش دفتر منظم داریم و خیلی هم مرتب و منظم است و روابطه بین المللی را هم دفاتر ما محفوظ می دارند و مطمئنم که در نظم دفاتر ما هیچ تردیدی نیست ولی دو دفتر در هرستان هست که ما هنوز در مقابل آن دفاتر پستی تأسیس نکرده ایم مخصوصاً در مرکز نفت یعنی مسجد سلیمان هنوز دفتر پستی دایر نشده است ولی در سایر جاها دفاتر ما خیلی منظم کار می کند چیزی هست بنده فقط باین قانع نیستم که دفاتر پستی داشته باشیم بلکه می خواهیم آن دفاتر را از میان برداریم و آنها را تحویل گرفته و ضبط نماییم تا دیگر دفتر خارجی در مملکت وجود خارجی نداشته باشد



قسمت آنها نزد اعلیحضرت است که با تاج و جواهرات دیگر و لباس رسمی و غیره نزد خودشان است و بطور خلاصه از خزانه دولتی چیزی بدون صورت و علامت و سند معقود نشده فعلاً آنچه را که بنده مشغول این است که از کتابخانه صورت ریز و مفصلی برداشته شود راجع با اسناد و قبایح هم اشخاصی معین شده اند که این نوشته را لاسه و مرتب کنند و صورت جزئی از آن تشکیل بدهند و البته تقریباً این کار یکسال وقت لازم خواهد داشت زیرا انبار بسیار بزرگ است و باید تمام نوشته‌ها را از یکدیگر تفکیک نمایند تا بصورت اداری درآید ولی حالا اگر سندی لازم شود باید چندین روز عده زیادی از صبح تا عصر بروند زحمت بکشند تا بتوانند سند را پیدا نمایند و البته وقتی کلاس‌ها شش‌پیدا کردن یک سندی خیلی سهل خواهد بود یک قسمت هم اسباب حبه خانه و اسلحه‌خانه درباری است که هنوز معقل است و در آن باز نشده و البته سی‌از کلاس انبارهای کاغذ بآن پرداخته خواهد شد بالاخره عرض می‌کنم یک قسمت از انبار هائی که از پیش باز نشده یک صورتی دارد و حاضر است و تماماً معقل و مهور به رئیس بیوتات و وزیر دربار می‌باشد یک قسمت هم که صورت معینی ندارد و چند نفر معین شده‌اند که صورت جزء آنها را تشکیل بدهند و دوباره درش را معقل نمایند اما راجع قسمتی که می‌فرمایند مرطوب است و ممکن است خراب شود فقط چیزی که هست در افواه می‌گویند مروارید هائی که در خزانه اندرون است ممکن است فاسد شود و این حرف چندین سال هست گفته می‌شود ولی یکی دو مرتبه که برای احتیاط در آن باز شده مخصوصاً در ده سال قبل که خود بنده هم حضور داشتم ملاحظه کردم این طور نیست مروارید ها را در جای مخصوصی گذاشته و تخته بندی کرده‌اند که هیچ وجه عیب نمی‌کند بنده کاملاً در بار کردن درب خزانه احتیاط می‌کنم و بیک مناسبانی دولت مقتضی ندانست در آن باز نماید و گذاشته شده تا اعلیحضرت مراجعت فرمایند و بایک شرایطی یک دفعه دربار باز نمایند تا اگر نباشد نقل و تعویلی بشود آنوقت شود ولی در هر صورت جای آن خوب است

رئیس - آقای مستشار السلطنه (اجازه)

مستشار السلطنه - بنده تصور می‌کنم آقای وزیر مالیه کمتر از آقایان نمایندگان باین قضیه علاقه‌مند هستند زیرا با اطلاع کافی از سابقه‌شان اطلاعی که به خدمات ایشان داریم می‌دانیم که تعقیب کافی در این مسئله خواهد نمود لکن می‌خواهم عرض کنم که مقصود از این سؤال این است که اولاً آن هائی که فعلاً موجود

است محفوظ بماند و تقریباً نگردد ثانیاً آن هائی را که بعضی ها سرقت نموده‌اند و در دول خارجه بقیه‌های گراف تقدیم می‌شود و دست بدست می‌گردد در استرداد آنها سعی کافی بعمل آید بیکم راجع بتحویل و تبدیل این اثاثیه چه از اطاقهای معقل و چه اثاثیه که تسلیم اشخاص و رئیس بیوتات می‌شود دفتر معین داشته باشد و متصدیان آنها آنقدر اعتبارات و صحت عمل و دیانت داشته باشند که این ذخایر بآن ها سپرده شود چون این نکته مهم را در نظر داشتیم لذا مجدداً تذکره کردام

وزیر مالیه - اولاً همان طور که اظهار فرمودند وظیفه بنده از هر حیث این هست که باین مسئله خیلی علاقه‌مند باشم و معرکه علاقه‌مندی بنده هم همان علاقه است که از طرف آقایان نمایندگان نسبت باین موضوع ابراز می‌شود راجع با اثاثیه که در خارج برده و فروخته‌اند یک قسمت کتابهای هست که در امریکا بکتابخانه‌های گراف فروخته‌اند و از طرف دولت سابق و دولت حاضر هم یک مذاکراتی بعمل آمده و یک اقداماتی نموده‌اند که شاید انشاءالله نتیجه حاصل شود اما در باب اثاثیه که خارج می‌شود عرض می‌کنم این اشیا و انبارها با دست شخص واحد یا اشخاص متفرقه بدون ترتیب نیست بلکه مباحثین مختلفه از ادارات مختلفه دارد که باین امور رسیدگی می‌کند منشی رئیس بیوتات فقط باید صورت این اسناد را کاملاً محفوظ داشته باشد و مواظبت کند که بهمان شرایط مخصوص در بهای انبار بسته باشد و البته همان طور که آقایان انتظار دارند موافق میل آن ها رفتار خواهد شد

رئیس - آقای سلیمان میرزا نسبت به ایالت‌های لاهیجان سؤال دارند

سلیمان میرزا - بیکر تبه‌دیگر بنده موقع بدست آوردم که عرض کنم مالیات هائی را که بدون تصویب مجلس شورای ملی گیرند از درجه اعتبار ساقط است و اهالی نیایستی بپردازند اهالی بیچاره هم می‌خواهند بپردازند لکن علاوه بر اینکه از آن ها می‌گیرند

یک چیزی هم اضافه دریافت می‌دارید این هست که آقایان باید فکری نمایند و لا ینقطع یادآوری نمایند که این مالیه‌ها اطل و اخذ آنها ظلم بسیار بر اهالی است

فعلاً مالیاتی که مطرح سؤال بنده هست بعضی آقایان می‌رسانم در حدود گیلان و لاهیجان اجافاتی نسبت بر اهالی بدبخت و زارعین که باید اسباب راحت هم اهالی مملکت را فراهم آورند و خدمتگذاران واقعی این مملکت یعنی زارع و رعیت بنابراین برای اینکه بدانم این مالیات مطابق کدام قانون و کدام مجوز قانونی توسط مأمورین مالیه دریافت میشود از آقای وزیر

آشتیانی - قیمت جواز عبور است سلیمان میرزا - هر چه هست ما که رای نداده‌ایم و در هر حال برخلاف قانون ظلم هست تعدی است علاوه می‌گویند با همه تعدیاتی که بر هیت بدبخت می‌شود آب برای زراعت آنها نمی‌دهند مگر این که بیکم قدر پول و حق اسکوگت بدهند و اگر رشوه یا ثمار یا پول آب‌بار خانه و صندوق خانه بگیرند رعیت را در تحت فشار آبی می‌گذارند که زراعت او بکلی از بین می‌رود چون سندی در این خصوص ندارم عرض نمی‌کنم فقط بر سبیل حکایت معروض داشتم اما مالیات دیگری که در آن جا می‌گیرند

مالیات هائی است که از حیوانات می‌گیرند و آن هم با ضرب شلاق با سم پول گله و غیره و باین ترتیب از هر اسبی بشماران از گاو و سه‌قران از الاغ و دوقران از گوسفند یکقران از هر کندو عدل سی شاهی و قس علی‌هذا بنده نمی‌دانم این مالیه‌ها را که می‌گیرند در کجای بودجه در ستون‌ها بدات نوشته شده

ما که ندیده‌ایم و رای نداده‌ایم و پیشنهاد هم نشده است این اجافاتی را مأمورین مالیه بر اهالی بیچاره که بگانه راه نجات و رفاهیت مملکتند از روی چه ترتیب‌میری میدارند و مجوز قانونی آنچه مجوز است این اسلام است خواهد بود و از این سؤال و جواب نتیجه برای آن بدبخت رعیت حاصل نخواهد شد و برای بنده هم فایده نخواهد داشت جز این که وقت مجلس باین طرف آقایان نمایندگان نسبت باین موضوع ابراز می‌شود راجع با اثاثیه که در خارج برده و فروخته‌اند یک قسمت کتابهای هست که در امریکا بکتابخانه‌های گراف فروخته‌اند و از طرف دولت سابق و دولت حاضر هم یک مذاکراتی بعمل آمده و یک اقداماتی نموده‌اند که شاید انشاءالله نتیجه حاصل شود اما در باب اثاثیه که خارج می‌شود عرض می‌کنم این اشیا و انبارها با دست شخص واحد یا اشخاص متفرقه بدون ترتیب نیست بلکه مباحثین مختلفه از ادارات مختلفه دارد که باین امور رسیدگی می‌کند منشی رئیس بیوتات فقط باید صورت این اسناد را کاملاً محفوظ داشته باشد و مواظبت کند که بهمان شرایط مخصوص در بهای انبار بسته باشد و البته همان طور که آقایان انتظار دارند موافق میل آن ها رفتار خواهد شد

آشتیانی - قیمت جواز عبور است سلیمان میرزا - هر چه هست ما که رای نداده‌ایم و در هر حال برخلاف قانون ظلم هست تعدی است علاوه می‌گویند با همه تعدیاتی که بر هیت بدبخت می‌شود آب برای زراعت آنها نمی‌دهند مگر این که بیکم قدر پول و حق اسکوگت بدهند و اگر رشوه یا ثمار یا پول آب‌بار خانه و صندوق خانه بگیرند رعیت را در تحت فشار آبی می‌گذارند که زراعت او بکلی از بین می‌رود چون سندی در این خصوص ندارم عرض نمی‌کنم فقط بر سبیل حکایت معروض داشتم اما مالیات دیگری که در آن جا می‌گیرند

بجای متجاسرین مأمورین دولت حاضر شوند و یک تعبداتی که هیچوقت در زمان هادی آنها تحویل نشده حالا یک مرتبه بر آنها وارد شود و چون به تصویب مجلس نرسیده بود بنده با آنکه منافع دولت بود نه نمودم حق دادم و دستور دادم شهاب حق ندارد از این قبیل مالیه‌ها تصویب مجلس نرسیده از اهالی دریافت دارد و منتظر دستور العمل مجلس باشد فقط کاریکه می‌توانید بکنید املاک مزرعه را ممیزی نموده و عشریه دریافت دارید و البته موقعیکه قانون ممیزی از مجلس گذشت دستور مجدد داده می‌شود و گمان می‌کنم پس از ارسال این دستور مقصود حضرت والا که همین مقصود آرزوی بنده است کاملاً بعمل آمده باشد باین حال از بعضی جاهای معلوم است چون مأمورین دولتی معصوم نیستند ممکن است یک اجافاتی بکنند اگر یک چنین اطلاعاتی پیدا کردند ممکن است به بنده اطلاع دهند تا اگر بتوانم آن مأمور را مجازات کنم لا اقل اولاً منصرف نمایم تا بعد از این مرتکب این اعمال نشوند راجع به مالیه‌های غیر قانونی هم چنانچه عرض کردم بنده قدغن کرده‌ام که حق ندارند مطالبه کنند

سلیمان میرزا - بنده در این موقع نسبت دوم سؤال خود از موقع استفاده نموده دو مطلب را یادآوری می‌کنم و آن این است که چون ده ماه پیشتر از دوره چهارم تقنینیه باقی نمانده و بنده می‌بینم قسمت بیشتر را گذرانده است و هنوز قراردادهائی که گذرانیده و مالیه‌ها را که وضع کرده‌اند به مجلس نیاورده‌اند بنده می‌پرسم خدای نکرده این دوره هم بسر آید و هنوز تصویبی راجع با آنها اتخاذ نشده باشد آنوقت در رقع انتخابات جدید یک سابقه بشود مثل بعضی سوابق که بگوئید یک دوره تقنینیه گذشت و در موضوع مالیه‌ها و غیره اعتراض نکردند بنابراین باز یک تبه‌دیگر یادآوری می‌کنم و گمان می‌کنم که تمام آقایان باین موافقت دارند که تمام قراردادهائی که به مجلس نیامده از درجه اعتبار ساقط است و نیز تمام مالیات هائیکه بدون تصویب از اهالی گرفته می‌شود باید لغو شود و بر این نکته اگر خدای نکرده دوره گذشت و تکلیف این مالیه‌ها و قراردادهای منقضی نشود بگویند یک دوره گذشت و اعتراض نکردند بنده و آقایان بالاتفاق این اعتراض را می‌کنم (جمعی گفتند صحیح است)

اما در جواب فرمایشات آقای وزیر مالیه اولاً تکلیف مسافرتین که یکقران باید بدهند معین نفرموده تا آنجا که باید یادآوری کنم که چون موضوع سؤال بنده گیلان بود میخواستیم بطور عمومی بگوئیم و الا در اکثر شهرها این تعدیات بر مردم میشود و هم مردم گرفتار این تعدیات و بی‌سببانه‌ها و خلاف قانونها هستند و آقایان روزی که چنانچه باینواع وسائل می‌کنند مالیه‌ها را که بدون تصویب مجلس

گرفته می‌شود هر چه زودتر بنظر نمایندگان برسانند تا تکلیف معین شود و اما اینکه فرمودند همان موقع که لایحه به مجلس تقدیم شد ابلاغ شد بموقع اجرا گذارده شود مشکلی برای بنده پیداشد و مردمانند که آیا لایحه را بمجلس بیاورند یا خیر زیرا می‌فرمودند لایحه ممیزی از در مجلس داخل نشده با ایالات ابلاغ کرده‌اند بموقع اجرا گذارند خوب است این هیئت دولت را بدنام کدام دولتی بود که نمی‌دانسته ممکن است لایحه در مجلس تصویب نشود و رد شود و هر لایحه را بجز آنکه بمجلس پیشنهاد کردند قانونیت ندارد بنابراین حدت آقای وزیر مالیه یادآوری می‌کنم که این اقدامی را که نسبت به گیلان نموده عیوبیت بدهند که تمام اهالی مملکت را از این تعدیات نجات بدهند تفاوتی برای آقایان و کلاً ندارد زیرا یک نفر وکیل وکیل همه ایران است و همه اهالی ایران هم موکل او هستند و نیز تکلیف مسافرتین هم که از نقاط ایران عبور می‌نمایند معین نمایند و چون مشغول تدوین قانون استخدام هست یادآوری می‌کنم که هیچ مأموری مکلف نیست هیچ امری را برخلاف قانون اجرا نماید مگر اینکه از مقام مافوق خود نوشته در دست داشته باشد تا در موقع سؤال مأمور بیچاره طرف مسئولیت واقع نشود و آن کسیکه آن سند را امضاء کرده است مسئول واقع شود

وزیر مالیه - راجع بحق العبور که می‌فرمایند از اشخاص گرفته می‌شود بنده در این خصوص اطلاعی ندارم با دداشت کرده‌ام که تحقیق نموده بعد جواب عرض کنم در سایر قسمت هاهم عقیده خود بنده این بود و هست که هر مالیه‌ای که به تصویب مجلس شورای ملی نرسد اعتبار ندارد و نمی‌توانند مطالبه نمایند حقاً و رلر مالیه می‌توانند از وصول مالیه‌ای که هنوز لایحه‌اش از مجلس نگذشته است استتکاف و زد و کاری وزارت مالیه مکلف است آنچه را که از سابق جرو جمع داشته مطالبه کند مثلاً در مجلس اول یک قسم مالیه‌ها را برای گیلان مثلاً مالیه مواشی تصویب شده است که شاید در جاهای دیگر مرسوم نبوده است و دریافت آنها هم در سایر جاهای اصاف یک دوره گذشت و اعتراض نکردند بنده و آقایان بالاتفاق این اعتراض را می‌کنم (جمعی گفتند صحیح است)

اما در جواب فرمایشات آقای وزیر مالیه اولاً تکلیف مسافرتین که یکقران باید بدهند معین نفرموده تا آنجا که باید یادآوری کنم که چون موضوع سؤال بنده گیلان بود میخواستیم بطور عمومی بگوئیم و الا در اکثر شهرها این تعدیات بر مردم میشود و هم مردم گرفتار این تعدیات و بی‌سببانه‌ها و خلاف قانونها هستند و آقایان روزی که چنانچه باینواع وسائل می‌کنند مالیه‌ها را که بدون تصویب مجلس

نمایم و امیدوارم زودتر به تصویب مجلس برسد تا تکلیف مردم و وزارت مالیه هر دو معین شود

رئیس - راجع باین موضوع برای اطلاع خاطر آقایان عرض می‌کنم بر حسب شکایات متواتره که از گیلان به بنده می‌رسید بنده هم مجبوراً بهیئت دولت نوشتم که عجلاناً مالیه‌های جدید را موقوف کنند تا قانون ممیزی از مجلس بگذرد و البته هر طور مجلس رأی بدهد همانطور اجرا خواهد شد و هیئت دولت هم به بنده اطلاع دادند که دستور العمل داده شده است آن مالیه‌ها را موقوف کنند حالاهم از قرار تقریراتی که آقای وزیر مالیه می‌فرمایند معلوم می‌شود بهمان دستور العمل رفتار شده است

آقای محمد هاشم میرزا (اجازه)

محمد هاشم میرزا - بنده هم پارسل سؤالاتی از آقایان وزراء کردم ولی چون خیلی طول کشید فراموش کرده بودم یکی از سؤالاتم راجع بحساب موسی خان است که پارسل در تابستان گذشته سؤال کردم که بحساب او آیا رسیدگی شده است یا خیر؟

آقای وزیر مالیه جواب دارند که در آتیه نزدیکی جواب داده خواهد شد وقتی گفتند تلگراف هم با وزیران کرده‌ام و بالاخره تاکنون نفهمیدم محاسبات موسی خان در موضوع تعدید چه شد چه یادگیری از اجافاتی در اداره تعدید گذاشت و برای اینکه وقت مجلس تلف نشود وزیراعظم تشویم دو سؤال دیگر را هم عرض می‌کنم که یکمرتبه جواب بدهند و آن مسئله‌ایست که در سال قبل عرض کردم آقای ارباب کیخسرو هم در چند ماه قبل سؤال کردند راجع بدیو است و هفت هزار تومان سال ثیلان ثیل خراسان است که در جواب ایشان هم گفتند تقریب تحقیقاتی خواهد شد و جواب گفته می‌شود و الان پنج ماه گذشته است و تا بحال هیچ جوابی داده نشده است که بنده در سی چهار روز قبل سؤال را تجدید کردم که آن دیو است و هفت هزار تومان چه شده و گویا در آن سال هم خود آقای وزیر مالیه اشغال با امور وزارت مالیه داشته و متصدی خزانه داوی بوده‌اند بیشتر می‌توانند اطلاع داشته باشند که او چه چه شده است که در دفاتر نیست و این اقداماتی که می‌باید دیوادر خراسان کرده است صحیح است یا خیر؟

اگر حقیقتاً کاری کرده و اطلاع دارند از روی چه مدارک کرده‌است و در اثبات آن حاضر شده است یا خیر؟

اگر اطلاعاتی در این موضوع حاصل شده است بینه بفرمایند

سؤال سوم بنده راجع بمسئله بانک ایران است که چندین ماه قبل تحویل داده شد و از قرار می‌گویند هفته‌ای که مطالبات دارد و سه چهارم کرور قرض و از قرار می‌گویند هنوز تصمی نه برای مطالباتش گرفته‌اند و نه فکری برای فروشش گرفته‌اند این است که سؤال می‌کنم اصلاً بانک در چه حال است و آیا دولت تصمی برای وصول مطالبات بانک گرفته و هم چنین رهنما بیکه بانک داشته‌از املاک و غیره تکلیفی برایش معین کرده‌اند یا خیر؟ و آیا ممکن است بانک را باعتبار اولیه‌اش هودت دهند یا خیر؟ فقط این سه سؤال را عرض کردم بقیه‌اش باشد برای روز دیگر

وزیر مالیه - در جواب سؤال نمایند محترم راجع بحساب تعدید موسی خان همانطور که خودشان اظهار فرمودند در جواب حضرت والا اظهار شد که موسی خان را خواستم برای جواب بیاید ولی موسی خان در چند روز قبل مرخصی خواست و احضار شد و آمد بطهران و تاکنون نیامده بود و الا یک هفته است که نماینده کانی از طرف وزارت مالیه و اداره مالیه‌ها غیر مستقیم معین شده‌اند و مشغول رسیدگی بحساب او هستند و بنده خیلی جده دارم که در ظرف یکمدهت قلیلی محاسبه او رسیدگی و نتیجه آن تقدیم مجلس شود در مسئله دومی که دیو است و هفت هزار تومان باشد تقریباً در یکماه قبل که سؤال حضرت والا تذکار شد تصمی گرفتیم که جوابی تهیه کرده عرض کنم و حالا بهین اندازه که واضح شده است عرض می‌کنم اینکه اشاده می‌فرمایید که بنده در آن تاریخ متصدی امر بودم خیر این طور نیست

بنده در نورلوی ثیل متصدی امر خزانه شدم و این مسئله راجع بحساب ثیلان ثیل است بنده وقتی داخل کار شدم دیدم حساب ایالات بر کر نرسیده الان هم هست و می‌توانم ثابت کنم که قسمتی از حساب های ثیلان ثیل هنوز دفترش بسته نشده است در آن تاریخ مسو کرین در خراسان بود و مخصوصاً حساب‌ها را طوری نوشته بود که ما نفهمیم چیست و برای تغییر دادن او هم بکموانی می‌تراشیدند که خالی از اشکال نبود بعد از یکسال زحمت بنده موفق شدم که او را باسم کتترات هفت ماهه بطهران بیاورم وقتی بطهران آمده بنده مسو دیوادر فرستادم و یک چیزهائی در حساب او دیده میشد که خیلی شرم آور است مثلاً در آخر هر ماه در صورت حساب نوشته است صد و بیست هزار تومان موجودی صندوق و هر کس می‌دید خیال می‌کرد صد بیست هزار تومان



پول نقد است بعد که مسیو دیوار فرستادم دیم از این وجوه نقدی که نوشته است مثلا پنجاه هزار تومان بیک نفر مساعده داده است که ماهی ۱۰۰ تومان از حقوق او کسر کند و تمام یک مقدار قبض بی وجهی در صندوق جمع کرده مسیو دیوار که وارد شد ابتدا مسئله سرعت تعویلداری را کشف کرد که حضرت والا هم در معاکمه اش تشریف داشته اند و معلوم شد یک تعویلداری در عرض چند سال یک مبلغ گزافی تقریباً صد و بیست هزار تومان اختلاس کرده و برده بعد از آن صورت را که آوردند تقریباً دو بیست و هفت هزار تومان و کسری از سال ثیلان ثیل در حساب ارسال بر کز در آمد کدر حساب نوشته اند ولی پول بصندوق وارد نشده بنده این مسئله را دنبال کردم ولی مدتی طول نکشید که از کار کناره کردم و مطلب هم مسکوت عنه ماند و دیگر مذاکره نشد تا اینکه یارسل آقای ارباب کیخسرو سؤال آنوقت بود که مسیو دیوار در تهران بود وزارت مالیه او را خواسته و راپورتی از او خواستند دیگر نمی دانم چه شد که پس از چند روز مطلب مسکوت عنه ماند تا اینکه در اوایل حوت پیش از عید بنده یکی دو فقره سؤال از کابینه وقت کردم که یکی راجع بحساب تعویلداری دیگر بحساب دو بیست و هفت هزار تومان که ببینم چه شده ولی متأسفانه کسی برای جواب حاضر نشد ولی خودم که داخل کار شدم هر دو موضوع را طرف توجه قرار دادم و مسیو دیوار که از هر موضوع اطلاع داشت و مخصوصاً بجهت تفتیش این قضیه فرستاده خواستم و با رئیس محاسبات کل و دو نفر از اجزاء مشغول به رسیدگی بحسابات هستند و موضوع را کشف کردند و تمام دو بیست و هفت هزار تومان هم خورده نشده و دزدی نیست زیرا ممکن نیست دو بیست و هفت هزار تومان در ظرف دو ماه از یک ولایتی بر کز آمده و خورده شود و جزو حساب مرکز بنویسند ولی یک چیزهای دیگری در این حساب هست مثلاً یک مقدار از این پول را گفته اند آنجا پیر دازند و جزه ارسال بر مرکز محسوب دارند و آنها هم پرداخته اند ولی صورت داده نشده که در این جامع و خرج بکنند بعضی مسائل این طور است ولی بعضی حوالات هم هست که باسم طومانیان صورت داده اند و معلوم نکرده است بهر حال فعلاً مشغول رسیدگی هستند و حساب تعویلداری روشن شده و اختلافی که باقی مانده راجع بدو فقره پول است که او می گوید کرنیس برده و طرفداران کرنیس می گویند بخیر او نبرده بهر حال این مسئله عجالتاً مطرح مذاکره است و دوسیه اداره گمرک و دوسیه خراسان و دوسیه صندوق خواسته شده که با حضور این اشخاص که کاملاً اطلاع دارند مطرح است همین قدر که خانه پیدا نمود نتیجه آنرا

عرض خواهم کرد موضوع ثابت هم که راجع به بانک سؤال فرمودند عجالتاً امور بانک ایران مستقیماً با آقای رئیس الوزراء است در این صورت خوب است سؤال آنان را از آقای رئیس الوزراء بفرمائید چون بهتر میتوانند جواب بدهند . . .

محمد هاشم میرزا — راجع بموسی خان از وزارت مالیه خوشوقت و مستون ولی باید معتقد و یادآور شویم وزرائی که در این مدت یک سال در جواب سؤالها مسامحه کرده اند و هیچ دلیلی برای مسکوت عنه گذاشتن آن نمی توانیم قائل شویم مگر آنکه بگوئیم مسامحه کار بوده اند و آنهم برای یک وزیر خیلی بد است ولی مسئله دوم که فرمودند و تعجب کردند که نمی شود دو بیست و هفت هزار تومان یک مرتبه از میان برود در همان حساب تعویلداری که آقای رئیس الوزراء و عداد السلطنه عضو کمیسیون بوده اند و بنده هم بودم یک مفاسد حسابی بود که از طهران برای مشهد نوشته بودند و در این مفاسد که نمی دانم تاریخش چند ماه فرنگی بود یک مبلغ هفتگفتی نوشته بود که بتوسط بانک بر کز فرستاده شد در طهران آنقدر در خزانه داری رسیدگی نکرده بودند و بجزر این که اسم بانک را دیده بودند تصدیق کرده و در زیر آن مفاسد نوشته بودند بتاریخ فلان حواله بانک فلان مبلغ اظهار امتنان هم کرده بودند وقتی بمشهد بیان رجوع شد دیدیم چنین نمره و چنین خبری نبوده در صورتیکه در طهران تصدیق کرده است و آنچه بنده عقیده دارم این است که در تهران آنقدر احوال کرده اند که بجز ردین لفظ بانک و تاریخ فرنگی قناعت کرده و مفاسد داده اند پس چون ما این جزها را دیده ایم و از محسوسات اولیه است دو بیست و هفت هزار تومان تعجب ندارد سه کروم هم ممکن است از میان برود لذا خوب است سر کار هم تعجب نکنید اما راجع باینکه مطابق آنچه یکبار در این چند سال در مجلس شورای ملی یاد گرفته ام که ما می کنیم مسئله بانک یکی از مسائل مالی است و باید امورات آن راجع بوزارت مالیه باشد حالا بچه مناسبتی راجع با آقای رئیس الوزراء شده ممکن است سؤال کنند و در جلسه آتی جواب سؤال بنده را بدهند و اگر بنده اشتباه کرده ام آقای رئیس بنده را از اشتباه بیرون بیاورند برای اینکه بنده خیال می کنم بانک راجع بوزارت مالیه است و مستقیماً بارتیس الوزراء اینست

**وزیر مالیه** — در قسمت اول بنده عرض نکردم که ممکن نیست یک اشتباه حساب و یک اختلاس بشود عرض کردم در عرض سه ماه اختلاف حساب باین بزرگی ممکن نیست ولی در عرض پنج شش سال البته ممکن است همانطور که

حساب تعویلداری را خودتان ملاحظه کردید و صد و بیست هزار تومان اختلاس شده است راجع بقسمت بانک هم البته ممکن است و همانطور که فرمودید بنده بارتیس الوزراء مذاکره میکنم و در جلسه آتی جواب آنرا عرض میکنم

**رئیس** — یک سؤال هم آقای آقا میرزا. احمی خان راجع بمن در اطراف قزوین داشتید می ماند برای بعد از تنفس این مدت یک سال در جواب سؤالها مسامحه کرده اند و هیچ دلیلی برای مسکوت عنه گذاشتن آن نمی توانیم قائل شویم مگر آنکه بگوئیم مسامحه کار بوده اند و آنهم برای یک وزیر خیلی بد است ولی مسئله دوم که فرمودند و تعجب کردند که نمی شود دو بیست و هفت هزار تومان یک مرتبه از میان برود در همان حساب تعویلداری که آقای رئیس الوزراء و عداد السلطنه عضو کمیسیون بوده اند و بنده هم بودم یک مفاسد حسابی بود که از طهران برای مشهد نوشته بودند و در این مفاسد که نمی دانم تاریخش چند ماه فرنگی بود یک مبلغ هفتگفتی نوشته بود که بتوسط بانک بر کز فرستاده شد در طهران آنقدر در خزانه داری رسیدگی نکرده بودند و بجزر این که اسم بانک را دیده بودند تصدیق کرده و در زیر آن مفاسد نوشته بودند بتاریخ فلان حواله بانک فلان مبلغ اظهار امتنان هم کرده بودند وقتی بمشهد بیان رجوع شد دیدیم چنین نمره و چنین خبری نبوده در صورتیکه در طهران تصدیق کرده است و آنچه بنده عقیده دارم این است که در تهران آنقدر احوال کرده اند که بجز ردین لفظ بانک و تاریخ فرنگی قناعت کرده و مفاسد داده اند پس چون ما این جزها را دیده ایم و از محسوسات اولیه است دو بیست و هفت هزار تومان تعجب ندارد سه کروم هم ممکن است از میان برود لذا خوب است سر کار هم تعجب نکنید اما راجع باینکه مطابق آنچه یکبار در این چند سال در مجلس شورای ملی یاد گرفته ام که ما می کنیم مسئله بانک یکی از مسائل مالی است و باید امورات آن راجع بوزارت مالیه باشد حالا بچه مناسبتی راجع با آقای رئیس الوزراء شده ممکن است سؤال کنند و در جلسه آتی جواب سؤال بنده را بدهند و اگر بنده اشتباه کرده ام آقای رئیس بنده را از اشتباه بیرون بیاورند برای اینکه بنده خیال می کنم بانک راجع بوزارت مالیه است و مستقیماً بارتیس الوزراء اینست

**رئیس** — راجع بنذاکره قرار داد دکتر میلسو آمریکائی که در اول جلسه مذاکره شد و بنهاد فکری بفرمائید و تکلیفش را در آخر جلسه معین شود و اگر مخالفی نیست مطرح شود

**آقای سید یعقوب** - بنده مخالفم **رئیس** بفرمائید **آقای سید یعقوب** — بنده عرض می کنم که هنوز هم متوجه این مسئله نشده که غور کنیم اگر اجازه بفرمائید یماند برای جلسه آتی بهتر است برای اینکه هنوز بنده فکری در این مطلب نکرده ام که این کلمه با آن کلمه چه فرقی دارد.

**رئیس** - بنده بایستی عرض کنم که در این جا تبدیلی نشده است که لفظی بر داشته باشند و لفظ دیگری بجایش گذاشته باشند فقط یک لفظ اضافه شده.

آقای نصر الدوله **آقای نصر الدوله** - بنده هم همین را می خواستم عرض کنم که آقای رئیس فرمودند علاوه بر آن در موقعی که رأی دادیم باین فکر و باین عقیده رأی دادیم و معطل کردن آن چه نتیجه دارد چون آقای رئیس الوزراء هم خیلی عجله دارند که قانون مجلس را زودتر بموقع اجراء بگذارند گمان میکنم اگر امروز رأی گرفته شود بهتر باشد

**رئیس التجار** - دو مرتبه فزائت شود.

**رئیس البتة قرائت میشود** (مجدداً قرائت شد) **رئیس** آقای آقا سید فاضل (اجازه)

**آقا سید فاضل** - اگر چه این کلمه ایست که می گویند در تلگراف ساقط شده ولی معنایش خیلی است و ما چون فکرمان حاضر نیست و خصوصاً باید در هیئت خودمان صحبت بکنیم بنده تصور می کنم اگر مجلس تصویب کند بماند تا در جمعیت ها صحبت شود افکار حاضر شود بهتر است

**رئیس الوزراء** - در این جا یک اشتباهی شده و تصور می کنند از تلگرافی که مخابره شده سهوشده در صورتی که این طور نیست و در تلگراف این لفظ را داشته اند و در هیئت دولت سهواً لفظ تعیین خیلی نشده و چون رئیس مالیه بلفظ تعیین خیلی اهمیت می دهد تردید دارد کتترات خود را امضاء کند ولی من تلگراف کردم چون از نظریه مجلس مسبوق هستم امضاء کند و من این لفظ را از تصویب مجلس می گذرانم معذرتاً تأکید می کنم که این لفظ از تصویب مجلس بگذرد بنابراین بنده هم تقاضا می کنم این کلمه تصویب شود تا تکلیف معین شود و فوریت آنرا هم تقاضا می کنم

**مخیر کمیسیون قوانین مالیه** - اگر آقای آقا سید فاضل بالفاضلی که در ماده ششم در مجلس گذشته و خودشان رأی داده اند دقت بفرمائید الفاظ (ترقی منزل عزل نصب) دارای همین معنی هست و وقتی ما باین چهار کلمه رأی داده ایم در این صورت چه اشکالی دارد

**رئیس** - رأی می گیریم که امروز رأی بدهم یا بماند برای روز دیگر آقایانی که تصویب می فرمایند امروز رأی بگیریم قیام فرمائید (اکثر قیام نمودند)

**رئیس** - پس معلوم می شود که امروز باید رأی بگیریم خوب در اضافه اش کمی مخالف هست؟ (اظهاری نشد) آقایانی که تصویب می کنند لفظ تعیین در قسمت دوم ماده ششم اضافه شود قیام فرمائید (اغلب قیام نمودند)

**رئیس** - تصویب شد لا محاله وزارت بهر خور مطرح است . . .

آقای نظام الدوله (اجازه)

**نظام الدوله** - بنده عقیده دارم این است که چون يك امر فوری ضروری نیست اگر بجلسه دیگری موکول شود بهتر است.

**رئیس** - جز و دستور که بود (آقای آقا سید یعقوب

(اجازه)

**آقای سید یعقوب** - بنده می خواستم با آقای نظام الدوله عرض کنم که اگر تشریف داشتند در کمیسیون عرایض و ملاحظه می فرمودند که چقدر شکایت در مسئله همین شبلات میرسد تصدیق می فرمودند که لازم است هر چه زودتر این هیئت برود که باید این عرایض خانه پیدا کند

**رئیس** - آقای مدرس پیشنهاد کردند که جلسه ختم شود (جمعی از نمایندگان تصدیق نمودند) **رئیس** - اگر رأی می دهید جلسه ختم

شود قیام فرمائید (اغلب قیام نمودند) **رئیس** - تصویب شد جلسه آتی يك هفت چهار ساعت قبل از ظهر دستور هم بقرار است که عرض می کنم **رئیس الوزراء** - چون کتترات مستخدمین گمرک مدتی است بمجلس آمده و از کمیسیون ها هم گذشته و همین طور مانده است لذا بنده تقاضا می کنم جلسه را بروز پنجشنبه محول بفرمائید که کتترات مستخدمین بلژیکی زودتر بمجلس بیایند و بگذرد **رئیس** - مخالفی نیست؟

**محمد هاشم میرزا** - بودجه هاهم اضراست و خیلی کار داریم روز پنجشنبه این بفرمائید بهتر است

**رئیس** - پس جلسه روز پنجشنبه چهار عت قبل از ظهر

**مدرس** - جلسه را سه ساعت بظهر معین بفرمائید تا اشخاصی که بالاهستند می توانند برسند

**رئیس** - امروز چهار ساعت قبل از ظهر معین شده بود ۳ ساعت ربع کم تشریف آوردند اگر ۳ ساعت قرار دهیم دوساعت بظهر مانده هم جلسه تشکیل نخواهد شد دستور اولاً کتترات بلژیکی ها تأییداً قانون ممیزی و بعد لایحه هیئت ازمایی بسواحل بهر خور آقای سلیمان میرزا (اجازه)

**سلیمان میرزا** - بطوری که آقایان ملاحظه فرمودند يك قسمت بلکه تمام وقت مجلس را امروز سؤالات اشغال نمود و دلیلیش این است که جواب سؤالات می نمایند و بعد یکدفعه گفته میشود بنده استدعا می کنم از آقایان وزراء در هر موقعی که شتوال می شود برای جواب سؤالات حاضر بشوند که يك دفعه وقت مجلس تلف نشود و یکی دیگر هم می خواست از کمیسیون تجدید نظر در قانون انتخابات استفسار کنم که آقایان راپورت قانون انتخابات کی بمجلس خواهد آمد زیرا هر يك از این قوانین ۳ چهار ماه طول می کشد که از مجلس بگذرد و قانون انتخابات هم یکی از چیزهای مهمی است که گر بگذرد ممکن است اسباب اشکال شود باین که این قانون انتخابات را لغو کردیم تکلیف انتخابات جدید چه خواهد بود در کمیسیون داخله هم این قوانین که راجع بتأسیسات عمومی است چرا تعقیب نمیشود و در انجمن های ایالتی و بلدی چه طور خود در کدام سیاه چالهای عمیق مانده جلس دارد تمام میشود و هنوز راپورت این انجمن از کمیسیونها نرسیده تقاضا می کنم نای رئیس تأکید بفرمائید هم کمیسیون داخله هم کمیسیون قانون انتخابات و هم قوانین انجمن های ایالتی و بلدی را بمجلس بفرستند که این ۳ لایحه مهم که راجع بعقوق عمومی است زودتر مطرح شود تا مردم بعقوق خود برسند والا مشروطیت بدون این حقوق معنی ندارد

مستند هاشم میرزا عرض کنم کمیسیون تجدید نظر در قانون انتخابات یا اینکه هفته يك جلسه داشت ولی حالیه در هفته دو جلسه مشغول اقدام هستیم گمان می کنم تا بیست روز دیگر راپورت آن بمجلس تقدیم شود و عقیده بنده این است که اگر اجازه بفرمائید قسمت قسمت بمجلس بیایند و رأی گرفته شود. زیرا يك قسمت های مهم دارد که باید زودتر تکلیفش معین شود اصل تمهید و تعدیل تکلیفش معین شود اصل تمهید و تعدیل که بمجلس آمد اگر اجازه بفرمائید بعضی از مواد اساسی آن بمجلس بیاید و رأی داده شود ضرر ندارد ولی اینکه فرمودند تا آن قانون انتخابات سابق را لغو کردیم این طور نیست در همان صورت که قانون انتخابات و قانون های مادامی که قانون انتخابات و قانون های ایالتی بلدی از مجلس بگذرد و آن قوانین بقوت خود باقی است در جواب آقای مساوات هم عموماً این مطلب را تصدیق کردند تصویب شد

رئیس - آمدن قانون قسمت بقسمت به مجلس صورت قانونی ندارد و برای اینکه بتواند مذاکره کنند باید سابق و لاحق در نظر بگیرند و ملاحظاتی دارند اظهار کنند اگر سابقش دو کمیسیون باشد و لاحقش چگونه می توانند مذاکره کنند (آقای آصف المالك (اجازه)

آصف المالك - اعضاء کمیسیون تجدید نظر در قانون انتخابات بعضی ها که حاضر نمی شوند بعضی هم مثل آقای مدرس کسالت داشته و حاضر نشده اند و گمان می کنم اگر آقایان تشریف بیاورند اصولش گذشته و دیگر چندان اشکالی ندارد قانون بلدی هم از کمیسیون گذشته باید يك نویس و طبع شود

ولی قانون انجمن های ایالتی را بنا بود از طرف دولت نظریاتی بکنند و بمجلس پیشنهاد کنند و بنده از طرف کمیسیون داخله تقاضا می کنم آقای رئیس تأکید بفرمائید دولت نظر به خود را پیشنهاد کند و همینقدر عرض میکنم کمیسیون داخله کوتاهی نکرده رئیس - آقای نصر الدوله (اجازه) نصر الدوله - بنده دیگر عرض ندارم همان توضیحی را که بنده می خواستم راجع بفرمایش شاهزاده محمد هاشم میرزا بدهم حضرت آقای رئیس فرمودند رئیس - يك فقره اعتبار نامه هم در شعبه دوم است و مدتی است معطل مانده خوب است شعبه دوم تکلیف آنرا معین کنند

آقای سلیمان میرزا (اجازه) سلیمان میرزا - در موقعیکه دو اصل تمهید و تعدیل در مجلس مطرح بود بنده در مجلس یادآوری کردم که تمهید یعنی دو سال را زیاد کردن برخلاف قانون اساسی است و دلایل و استناد هم در این موضوع در دست است و متأسفانه يك قسمت آنرا

وزارت پست و تلگراف آتش زده لیکن خیلی دلایل دیگر در دست هست و اشخاصی که در ولایات تشریف داشته اند و در انجمن ها عضویت داشته اند چنانچه در تبریز هم آقای معتمدالتجار عضو انجمن بوده و از فرمانده اطلاع دارند حاضر ند خود آقای رئیس هم در طهران تشریف داشتند و اطلاعات کامله از این مطلب دارند

بنابراین بنده چون این را برخلاف قانون اساسی می دانم و آن شبهم که این رأی را بمجلس داد عرض کردم رأی که برخلاف قانون اساسی باشد اهمیت ندارد و آن شب آقای رئیس هم فرمودند در صورتی که معلوم شد این رأی برخلاف قانون اساسی اهمیت ندارد و ممکن است در موقعی که قانون انتخابات بمجلس می آید در اطراف آن تدقیق شود

بنابراین بنده استدعا می کنم آقایان تصویب بفرمائید از شبات یا از مجلس يك کمیسیون انتخاب شود و باین کار رسیدگی کند و از برای تحقیق در این مطلب اسناد طرفین و اطلاعاتی را که در این موضوع هست درست در تحت دقت بیاورند و نتیجه را بعرض مجلس برسانند حالا اگر آقایان این اصل را قبول می کنند که از شعبات کمیونی تعیین کنیم باید در خارج معین شود و اگر هم صلاح می دانند از مجلس معین شود آقای رئیس جزو دستور جلسه آتی بفرمائید تا انتخاب کنیم تکلیف این مطلب معلوم بشود

مدرس - برای کی معلوم شود ما آن را برخلاف قانون اساسی نمی دانیم رئیس - یکی از وظایف بنده این است که هر رأی که مخالف با قانون اساسی است آقایان را مذکر کنم و بنظر بنده هم آن رأی که داده شد برخلاف قانون اساسی بوده مدرس - برای شما تردید پیدا شده ولی عقیده ما این است که برخلاف قانون اساسی نیست.

رئیس - باید در این امر تدقیق شود که این امر برخلاف قانون اساسی هست یا نیست ۲۰۰ آقای ملک الشرا (اجازه) ملک الشرا - همانطور که در جلسه معهود حضرت والا فرمودند و جواب داده شد بنده ناچارم آن جواب را عرض کنم بعضی از آقایان معتقد شده بودند که مسئله تمهید معافاً با قانون اساسی نیست و در نتیجه این استنباط آن رأی را دادند و حضرت والا هم آنروز معین این اظهارات امروزی را فرمودند و جواب ایشان داده شد که اگر اسناد و دلایلی می توانستند مدرک کنند در کمیسیون حاضر شوند دلایل خود را اقامه کنند اگر طرفداران تمهید را قانع کردند آنوقت این رأی باطل می شود حالا هم عرض می کنم هنوز بنده کمیکی از

طرفداران تمهید بوده ام مدلل و ثابت نشده است که این رأی مخالف با قانون اساسی است این است که بنده عرض میکنم این رأی با قانون اساسی کاملاً موافق است و برای آنکه اظهارات حضرت والا و استنباط آقای رئیس بشخص بنده و اشخاصی که با بنده هم عقیده هستند عقیده ثانوی بدهد حضرت والا و اشخاصی که مخالف تمهید هستند استدعا می کنم اسناد و مدارکی را که درست دارند زحمت کشیده در کمیسیون تجدید نظر در قانون انتخابات تشریف آورده و دلایل خود را اقامه کنند اگر کمیسیون قانع شد یک راپرت جدیدی تهیه و بمجلس عرضه بدارد و با دلایلی که کمیسیون قانع شده است مجلس را قانع بکند و از آن اشخاصی که رأی بتمهید داده اند رأی ثانوی اتخاذ شود والا استنباط حضرت والا شاید نتواند بنده را قانع کند مگر این که در يك نقطه خاصی همانطور که خودشان فرمودند

مذاکره شود ولی اطلاعات ایشان و سایر اشخاص برای بنده مدرک نمی تواند باشد برای اینکه همان دلایلی را که فرمودند اتکاء بنده و سایر آقایان هم بهمان مقدمه بود و از نقطه نظر اطلاعاتی که از آن مقدمه استنباط شد ما رأی داده ایم و همچنین در قانون اساسی هم مسئله آن اندازه که باید روشن است و بعقیده بنده بهتر این است

مذاکره شود و اوطالب اثبات مخالفت این رأی با قانون اساسی هستند در کمیسیون تجدید نظر تشریف فرما بشوند و در جلسات عیدیه اگر دلایلی دارند بفرمائید یا کمیسیون را قانع بکنند یا قانع بشوند **رئیس** - مقصود بنده تذکر بود حالا اگر مجلس می خواهد این موضوع را تعقیب کند یا نکند مربوط بنده نیست **آقای سید یعقوب** - (اجازه)

**آقای سید یعقوب** - بنده هم مسائلی را که آقای ملک الشرا بیان کردند می خواستم عرض کنم و علاوه این موضوع مورد صحبت و مذاکره نبود که آقای سلیمان میرزا اظهار نمودند باید تکرار صحبتشان را در وقتی که راپورت بکمیسیون آمده بفرمائید و میدان داری کند تا ما هم جواب بدهم **سلیمان میرزا** - بنده تقواستم میدان داری کنم خواستم مخالفت آن را با قانون اساسی عرض کنم

**رئیس** - آقای کازرونی (اجازه) **آقا میرزا علی کازرونی** - بنده تصور می کنم که عقیده اشخاص در مقابل قانون بی اثر باشد . . . **رئیس** - حالا که این موضوع مطرح نیست و آنکی عده اشخاص هم بقدر کفایت نیست اگر بنا شد در جلسات بعد در این باب مذاکره شود خواهید فرمود (مجلس نیم ساعت بعد از ظهر ختم شد) **مؤتمن الملك**